

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
VII., Erzsébet-körut 9—11.
BUDAPEST

Director și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodica — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr Gyáriás Elemér**

Nagy átszervezések a nemzetnevelésügyi miniszteriumban

**Dascovici iassi-i egyetemi tanárt kinevezték állam-
titkárrá. Kicséréltek két vezérigazgatót, tanszékeikre
visszarendeltek 86 vezérfelügyelőt**

Bucuresti. Saját tud. *Armand Calinescu* belügyminiszter, ki átmenetileg a nemzetnevelésügyi minisztériumot is vezeti, ez utóbbi minisztériumban radikális átszervezési intézkedéseket foganatosított. *Nicolae Dascovici Iasi egyetemi tanárt* kinevezték a nemzetnevelésügyi minisztérium államtitkárává. *Stanciu Stoian* tanárt az elemi és tanítóképzői oktatásügy vezérigazgatójává nevezték ki, *Petre Ghiteșcu* helyébe, akit tanszékre hívtak vissza. *Virgil Hild* bucaresti középiskolai tanárt kinevezték a professzionális oktatásügy vezér-

igazgatójává, *Ilie Purcariu* helyébe, akit visszahívtak tanszékeire.

1938 július 15-ével visszahívták tanszékeikre 86 vezérfelügyelőt, középiskolai felügyelőt és elemi iskolai tanfelügyelőt. Ezek között 40 beosztás nélküli inspektor van, akiket tanári fizetésükkel javadalmaztak.

Királyi rendelettel kinevezték 14 új vezérfelügyelőt és középiskolai tanfelügyelőt. Miniszteri rendelettel az új közigazgatási vidékeknek megfelelően osztották be az inspektorokat.

Az ABC-könyvek állami monopóliuma

Armand Calinescu tegnap a király elé terjesztette aláírás végett az „ABÉCÉK” és olvasókönyvek állami egyedárusítására vonatkozó rendelettervényt, amely szerint állami elemi iskolában csak olyan abécéket és olvasókönyveket használhatnak, amelyeket a nemzetnevelésügyi miniszter jóváhagyott. Pályázatok alapján ezek a tankönyvek egységesek lesznek

az egész országban.

Az így jóváhagyott tankönyvek a minisztérium tulajdonává válnak, mely a szerzőknek díjakat fizet. E tankönyveket a *Casa Școalelor* adja ki és önköltségi áron osztja szét. Szegény tanulók ingyen fognak kapni könyveket. Az ilyen tankönyvek kiadására eddig adott engedélyek hatályukat veszítik.

Az áthelyezések és kinevezések új irányelvei

Armand Calinescu ugyancsak pénteken törvényt terjesztett a király elé aláírás végett, amely szerint mindazok a középiskolai tanszékek és elemi iskolai állások, amelyek 1938 április 1-én ténylegesen üresedésben voltak, töröltetnek a költségvetésből. Az 1938 évi május és június hónapban eszközölt áthelyezések úgy az elemi, mint pedig a középiskolai oktatásban megsemmisítettek. Az áthelyezéseket, kinevezéseket az 1938 évben új irányelvek

szerint fogják eszközölni, előnyben részesítve azokat, akik szaktárgyakból a képesítést kiválóan tették le.

Azok a tisztviselők, akik a törvény értelmében hivatottak előterjesztéseket tenni kinevezésekre, áthelyezésekre, kiküldésekre, elmozdításra állásukból, ha törvényellenesen, vagy a helyzet alapos meg nem vizsgálása miatt súlyos tévedéssel jártak el.

Két évre felfüggesztettek hat egyetemi és 24 középiskolai tanárt

Királyi rendelettel két évre felfüggesztettek hat egyetemi tanárt, akik számára, mint-hogy vétkeztek a közrend fenntartására vonatkozó törvények ellen, kényszerlakhelyet jelöltek ki. Ezek a tanárok *Nae Jonescu* Bucuresti, *Gazdaru D.* Iasi, *Grigore Cristescu* lelkész Bucuresti, teológiai tanár, aki az ismert hűségnyilatkozatot tette, *Pr. Topolescu Dragos* Cernăuți, *Meitanu Radu* Bucuresti, *Teodoriu Luca* Bucuresti.

Miniszteri határozattal ugyancsak két évre felfüggesztettek 24 középiskolai tanárt, akik a legionista mozgalomban vettek részt s ezért kényszerlakhelyekre utalták volt őket. Végül királyi rendelettel öt új egyetemi tanárt neveztek ki. Ugyancsak tegnap jutott nyilvánosságra, hogy *Em. Antonescu*, a bucaresti jogikar dékánja beadta lemondását.

Egyházi munka a népért

A romániai német evangélikusok most a napokban tartották országos egyházgyűlésüket. Egy kisebbségi népi egyházi ügyei kerültek itt megbeszélésre, azokban történtek öntudatra ható beszámolások és továbbvezető megállapodások. A közös keresztény alap és a népkisebbségi sorsban felvetődő sok hasonló életkérdés mind olyan tényező, mely megengedi nekünk, hogy figyelmet fordítsunk e gyűlés bizonyos mozzanataira. Hiszen a különböző hittételek és különböző nyelvi, illetve népi állapotok mellett is bizonyos az, hogy lelki életéről van szó, mely minden más kisebbségi népet is egyformán érdekel.

A lelki életnek van olyan magaslata, mely messzi föltötte áll a földi problémáknak, s Isten benne a legfőbb meghatározó. Hit és hitápolás kell, hogy odajuthassunk. De amíg ezt az odajutást elérhetjük, nemcsak gyarlóságok, de különböző emberi és népi állapotok is vannak, melyek a legmagasabb lelki színvonal alatt a földi élet meghatározásai szerint igazodnak. Szükséges e földi élettel is összhangot találnunk, s az egyházi szervezeteknek is vannak így földi problémáik.

Elsősorban az, hogy az emberek között a hitesség iránti hajlamosságot, a lelki emelkedésre való vágyakozást ápolják, s ebben a lelki készségben társadalmi összetartásokat hozzanak létre. De még az összetartások létrehozatala nem elég, hanem azok állandó fenntartása, mind bensőségeiből kiképzése, a gyakorlati életre való folytonos hatni tudása is szükséges. A felebaráti szeretet erőnye is földi megvalósításokon át jut a mind nagyobb tökéletességhez. Ezért kellene az összetartásokhoz természetes alapok, népi és nyelvi csoportokra való támaszkodás, ezek természeti különbségeinek megértő és szerető fölkarolása. Csak így teljesül az az isteni parancs: „Menjete el és tanítsatok meg minden népeket.”

Templomok, iskolák, népjóléti intézmények kellene, melyek az emberek társaságából indulnak ki, s azok lelki nemesítésére hatnak vissza. Társadalomszervezés kell, mely a hit folytonos erősítésével tökéletesíti, s képessé tesz a földi bajokkal és kétségbeesésekkel való megküzdésre. Amely a becsület és az erény, a kötelességtudás és a munka fogalmait megtisztítja a hamis látszatoktól, az alakoskodásoktól, s olyan valóságokká teszi, hogy azokban nemcsak a jogos önszeretet, hanem a másokért való áldozatkészség is lényeges tartalommal válik. Ilyen társadalomszervezés nem történhet másként, mint a hit olyan életössz-tönének a fölkelésével, melyben a magunk, a közelállók, a néprönségünk iránti hit és önbizalom is benne van. Ez az önbizalom az, mely nem a vaksorsot látja az élet legfőbb intézőjének, hanem megérzi az ember magasabb rendeltetését. Ez az önbizalom az, mely magasabb hitté és az Isten előtti felelősség érzetével nevelhető, s így nemcsak a csüggedéstől, de az elbizottságtól és önhittségtől is megmenti az embereket.

Lelki egyensúly az embereken. Ez az, ami a népek lelki egyensúlyát is megadja. És ez az, ami az egyházak nevelő munkája nélkül el nem képzelhető. Enélkül csak hitetlenség és Istentelenség vesz erőt az embereken. Ennek az üressé válásnak is két véglete van: egyik az

Banyai gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan széneavas, radioaktív és vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység

Női betegség idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel.

Ivókurák szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállások. Diétás penziók mérsékelt árakkal.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalair utazásai kedvezmény. — Allandó katonatene.

Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. **Püredőidény május 15-től október 1-ig.**

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buzias Gyógyfürdő R. T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

elcsüggedt kétségbeesés, másik a jómódba jutott felelőtlenség és önteltség. Mindakettő csak arra vezet, hogy ember és ember között a gyűlölködést, az ellenségeskedést, a keserűséget és a lenézést állandósítsa, s így minden társadalmi összetartozandóságot szétziláljon. A hitetlenség egyet jelent a társadalmi élet felbomlásával, minden eszmény és jószág fokozatos megsemmisülésével.

A romániai német evangélikusok egyházi gyűlésén ezek a megfontolások igen határozott kifejezést kaptak egyházfőjüknél. Glondys püspöknek programatikusan fejtegetéseiben. Rámutatott arra, hogy a keresztény kinyilatkoztatás elmélyítésére van szükség, mert a hitetlenség két véglete az ő néptársadalmukba is bizonyos mértékben be tudott hatolni, s veszélyekkel fenyeget. Az istentagadásra vezető ugynevezett felvilágosodást, a tudományos lehetőségek túlbecsülését, s a nemzetiség túlhangsúlyozását egyaránt odasorolta a hitbeli válság okozói közé. Mert csakugyan nem a hit, hanem az emberi elbizottság felé visznek ezek a lelki hullámzások.

A tulzásokon innen azonban Glondys püspök szerint is egy népegyháznak gondoskodnia kell, hogy a maga népe jellemének a megmaradásán munkálkodjék, s azt minden lekisebítő vagy elhomályosító törekvéstől megvédje. A népkelt Isten teremtménye, annak különös sajátosságai is az isteni akarat megnyilatkozásai. Tehát ezek ápolásának elhanyagolását az egyház nemcsak a fajjal szemben való hanyagságnak, hanem a teremtés elleni bűnnek is tartja. Ezzel a megállapítással tüntette föl Glondys püspök azt a választóvonalat, mely az Istenhez vezető hitben megmutatja a magasabb rendeltetést, de egyúttal az emberi elbizottságtól is megszabadít. Se csüggedés, se gőg, hanem

önmagunkba mélyedés és Istenben bizás. Ez az, amit az egyháznak a maga néptársadalmi megszervezésével el kell érnie, s minden faji önimádság nélkül el is lehet érnie.

Érdekes, hogy a világiak részéről is hasonló gondolatmenetű felszólalással történtek megállapítások. Ezek azt is kifejezték, hogy az egyházi élet körül mind teljesebb lett éppen a mostani időkben a népi tömörülés. Válságon mentek át, de magukat megtalálták. És hogy a népi tömörülés az egyház körül továbbra is állandó maradjon, avégett a papi és tanítói új nemzedék kiképzéséről több megalapozással kell gondoskodni. Ezeknek az életpályáknak az a jelentősége van, hogy akik ott működnek, azoktól függ a nép egészséges önbizalmának és fölemelő hitének az ápolása. De hogyan lehessen ezt a nevelő, hitiszilárdító, s végeredményben népfenntartó hivatást teljesíteni, ha az életpályán levők nem lehetnek biztosak a maguk kenyérében és abban, hogy jól végzett munkájuk után öregségükre nyugdíjat is kap-

nak. A tanítói és papi pálya ilyen bizonytalansága okozza, hogy e pályát az ifjú nemzedék nem meri vállalni, s az utánképzés mind hiányosabb. Viszont e népevelő életpályákon a lét-fenntartás biztosítása a pályaválasztási zavarokat is eloszlatja, amikkel most olyan nagy mértékben küzd az ifjúság, s az értelmiségi és a többi néprétegek közötti kölcsönös együttműködést is lelkessé és buzgóvá teszi.

A német evangélikus közönség a maga egyházi életének ezt a földi vonatkozását is fölismerte, s éppen ezen a ponton, a tanítói és papi életpálya fölkarolásán keresi mutatkozó belső válságainak a megoldását. Maga püspökük is rámutatott, hogy a válságos években 36 milliós összegű hátralék gyűlt föl a községeknek éppen azzal az egyházi pénzalappal szemben, mely a papok és tanítók ellátásáról, illetve nyugdíjáról gondoskodott. De az utóbbi öt év alatt ezt az adósságot általános rendezés alá vették, s ma már 12 millióra apadt a tartozás összege; egyúttal az egyéb évi járulékokat is most már hiánytalanul befizetik és az eddigi évenkénti 5-6 milliós bevételi hiány teljesen megszűnt. A kivetett egyházi adók mindenünnen teljesen befolytak, s azonfelül az általános adósságrendezés évi részleteit is pontosan törlesztik. „Ez bizonyára fényes lap a száz néptörténetében”, — állapította meg Glondys püspök. De az egyházgyűlés világi emberei ezen túlmenően is további erősítést kívántak, s ebből származott az a felszólalás, hogy a tanítói és papi pálya jobb ellátásáról kell gondoskodni. A gyűlés ki is tűzte további munkatervül ennek a megvalósítását.

Példamutató jó készség ez a templom és iskola iránti gondban és odaadásban.

Enyhülés a német-cseh viszonyban

Prágából jelentik: A Prager Tagblatt szerint a német-cseh viszonyban bizonyos enyhülés mutatkozik. A német közlekedésügyi minisztérium új bécsi osztálya májusban a márka és csehszlovákia közötti viszonyt Csehszlovákia nézve kedvezőtlenül állapította meg és a szállítási költségekben emiatt mutatkozott emelkedés igen súlyosan érintette a cseh gazdasági életet. A napokban a német birodalmi

közlekedésügyi minisztérium visszaállította a régi átszámlítási árfolyamot. A német-cseh gazdasági tárgyalások, amelyeket Németország és Ausztria egyesülése tett szükségessé, nem igazolták azokat az aggodalmakat, amelyekkel egyes cseh körök a tárgyalások elé néztek. Csúpan a kőszén-szállítás kérdésében mutatkoznak nehézségek.

Nagyapám elbújdosik

Írta: Szalay László

Mikor ez történt, jó nagyapám már igen öreg volt s mi gyerekek, az unokái, annál fiatalabban... Szuhay hiteles számítása szerint mindharmunk életszáma nem tett többet, mint összesen tizenöt évet, de ha ezt a számot hozzáadta a nagyapám feje fölött elviharzott esztendőkhöz, akkor ez a summa már veszedelmesen megközelítette a százat... Amivel csak azt akarom alátámasztani, hogy ebben az időben a nagyapám már nem, s mi unokák még nem voltunk abban a korban, mikor a cselekvés beszámíthatósága tekintetbe jöhet, amely körülmény közöttünk gyerekek és az öregúr között nem egyszer viharos ellentétet adott alkalmat, mikor is Szuhay-nak kellett osztatlan tekintélyével a „statusquo”-t közöttünk helyreállítani...

Édesapánk — akinek az öregúr apósa volt — elutazott az édesanyámmal néhány napra, itthon hagyván bennünket gyerekeket és a nagyapánkat Szuhay közvetlen felügyelete mellett a tanyán... Mostan aztán történt az alábbi szívdertítő eset.

Azon kell kezdenem, hogy nem veszem tagadásba, hogy az édesapámék elutazása belőlünk gyerekekből bizonyos nagyobb fokú lendületet, fokozottabb szabadságot, rohanászat és lármát nem váltott ki, de hisz ez hasonló esetben nem is nehezményezhető, mert köztudomású dolog, hogy ott, ahonnan a macska távozik, az egerek vígában cincognak...

A nagyapám azonban másképp fogta föl a dolgot, tekintélyébe és nyugalmába vágó személyes sérelemnek minősítette a „vár” ostromával járó csatazajunkat és különös megtorló lépésre határozta el magát...

Szóget, kalapácsot és három kitépett noteszpapírt hozott s a papirokat elkezdte felszögezni irtózatos kopácsolások között az istállóajtón...

Az adáz kopácsolásra mi gyerekek is abba hagytuk a vár ostromát és az öregúr hátamögé sompolyogva, tágrameredt szemekkel kíváncsikodunk, hogy miben szorgoskodik?

Vésztjósító komorsággal fölszegezte a három papírszeletet, aztán holmi áceplajbászt kotorászott elő a nadragzsebéből, s felül rájegyzte az elsőre, hogy Laci, a másodikra és a harmadikra meg a Miki és Sanyi nevet...

Aztán szuverén göggel hozzánk fordult: — Ez itten — rovás!... És annyi csillagot jegyzek mindegyikük neve alá, ahányszor csudarul viseltek magatokat!... És ha megjön az édesapátok, idevettem a cédulákhoz és egyenként annyi pofont kaptok, ahány csillag lesz a nevetek alatt!...

Nagyot nyeltünk... Most mingyárt följegyzek kinek-kinek egy csillagot a vár ostromáért — így — most aztán tudjátok, hogy mihez tartátok magatokat — elmehettek!...

Mi aztán játszottunk, ütöttük-vertük egymást és Szuhay benső örömeire olyan éktelen ordítást vittünk véghez, hogy belerekedtünk... De amikor ebédelni hívtak bennünket, mielőtt asztalhoz ültünk, odaszaladtunk az istállóajtóhoz, hogy megnézzük, hogy áll a rovás?...

Hát megrogyott a térdünk: nekem kilenc, az öcsémnek hét, a kisebbik öcsémnek meg öt csillag volt a neve alá biggyesztve!...

Hát ez szörnyűség!... Tudjátok mit?...

Ugy is történt: leültünk mind a hárman — a nagyapánk prezidiált —, de hiába volt tejsavas bablevés, paprikácsos, meg lekváros palacsinta és hiába dühöngött előre-hátra a nagyapám, — hozzá se szagoltunk semmihez...

Végső kétségbeesésben Veron, a szakácsnő, elrohant sírva Szuhayért, mire berobogott tüzet okádva az öreg:

— Mi az?... Miért nem esztek?... Nem jó az ebéd?

— Az ebéd jó, de nem eszünk, mert a nagy-

apa, teleírta a nevünket rovással!...

— Ugy?... Teleírta rovással?... Aztán este se fogtok enni?...

— Nem!...

— És holnap se?...

— Holnap se!

Erre tetetett haraggal a nagyapám felé fordult Szuhay:

— Na ezt megcsinálta a nemzetes úr!...

Csak most aztán vállalja is érte a felelősséget!...

— Vállalom is!...

— És ha éhenhalnak?... Akkor is vállalja a felelősséget?... Mi?...

Nagyapám hallgatott...

— Mert én nem vállalom!... Nem lövtem meg magam az édesapjukkal!...

Előrement a veranda szélére és lekiáltott az istállóhoz:

— Hé, Pista!... Azonnal fogjál be!... Elviszed a fiatal urakat a Viczián Pál úr birtokára!...

Viczián Pál az apám nagybátyja volt, tíz perc múlva kigördült velünk a kocsi a tanyaudvarról...

— Te Mihály!... Gyere, oszt csomagolj!...

— Ahun e!... Osztán minek?...

— Csak!... Elmegyek!...

— Elmegy?... Osztán hova?...

— Nem tudom... Csak úgy... — Aha!... Elbújdosik a gyerekek édesapja!

elő!... Félt, hogy nagyon is el találja rántani a nótáját — mi?... Hát nagyon is okosan cselekszik, ha szárazra igyekszik menteni a bűrt!...

Azzal fölkaesztott Szuhay a padlára és lecipelt onnét egy akkora táskát, mint egy diván — és elkezdett csomagolni az öregúrnak...

— Ehen van elsőbbit is a testi fehéreműz huszonnégy gatyá, meg tizenkét ing!... Megint hat hálóing, meg fehér fuszeklipár tizenkettő!... A fuszeklit meg a lábbelit kimélje, jöddövel húzza le, oszt meztláb rója az országot, mint ahogy az takarékos bujdosóhoz illik!...

Nagyapám bánatosan pislogott...

A szovjet uralma alatti mongol tartományok kormányzóit és katonai parancsnokait kivégezték

Moszkva cáfolja Dimitrov letartóztatása hírét. — Butyenko volt szovjet-diplomata újabb leleplezéseket közöl egyik olasz lapban

Tokióból jelentik: Kinából érkezett hírek szerint Külső-Mongolia 12 kormányzója közül 11-et, valamint Külső-Mongolia 12 bennszülött hadosztályának valamennyi parancsnokát külön leküldött emberek kivégezték. Külső-Mongolia a szovjet államszövetségéhez tartozik.

Moszkvából jelentik: Félhivatalos moszkvai híryen cáfolják Dimitrovnak, a komintern vezetőjének letartóztatásáról szóló híreket.

Rómából jelentik: Butyenko, Szovjet-Oroszország volt bucuresti ügyvivője, aki tudvalevően kalandos módon Olaszországba szökött, a GPU ügynökök elől, ismét életjelt adott magáról. A „Gazeta del Popolo”-ban írt cikkében bejelenti, hogy bár a szovjet halálhírét költötte, vidáman él, nincs semmi baja, sőt a napokban Rómában járt és jóegészségben ünnepelte harmincharmadik születésnapját. A cikk további részében borzalmas képet fest a szovjet belső helyzetéről, főleg pedig

azokról a nyomoruságos viszonyokról, amelyek között a munkásosztály él. Elképesztő adatokat közöl arról, hogy milyen nagy az aránytalanság a kereset és az árak között. Míg a munkás heti bére három-négyszerte kevesebb az

Togal
Togal-tabletta biztos hatása mindennemű hűléses betegségeknél, gripa, rheuma, köszvény, újszülött idegzsába, ideg- és lőőljátsnól. Togal még idült esetekben is hatásos. 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

európai munkás hetibérénel, addig az árak kétszer-háromszorta nagyobbak, mint Európában. Egy munkásalád csak úgy tud megélni, ha a gyermekek is kora reggeltől késő estig dolgoznak. A lakásviszonyok rendkívül rosszszak. Igen gyakran megtörténik, hogy egy szobában két munkásalád is lakik. A munkások fából összetákolt barakokban laknak a fapadon, a szalmaszákon alusznak.

Uj házassági törvény Németországban

A birodalmi házasságkötési és válási törvényt kiterjesztették Ausztriára

Berlinből jelentik: A hivatalos lap pénteki számában birodalmi törvény jelent meg a házasságkötési és válási jog egységesítéséről Ausztriában és a német birodalom többi részében. Ausztriában az ottani konkordátum folytán a katolikusokra nézve az egyházjog volt érvényben s a polgári házasságkötés nem volt kötelező. Az új német törvény szerint ez a jogállapot megszűnik, illetve ehelyett a német birodalomban eddig érvényben volt házasságjog lép életbe. A jövőben a birodalom nevében kötik a házasságokat és ezzel érvényesítik a nemzeti szocialista állam felfogását, mely szerint a házasság nem magánjogi szerződés, hanem a népi állam ügye. A törvény egységesíti

a válóperes eljárást is és megszünteti azt az Ausztriában eddig érvényben volt joggyakorlatot, hogy a katolikusok között létrejött házasság fel nem bontható, s hogy az együttélni nem tudó házastársaknak csak az ágytól-asztaltól való elválást engedték meg. Megszünteti az új német törvény a diszpenzációs házasságkötéseket is. A törvény szerint az a házasság bontható fel, mely a népi eszme szempontjából értéktelenné vált. A gyermektartás tekintetében a jövőben nem az lesz a döntő, hogy kinek a hibájából bontották fel a házasságot, hanem az a szempont, hogy melyik fél viselheti inkább gondját a gyermeknek. Az új törvény ez év augusztus elsején lép életbe.

Gerely Jolán:

Ha tudnád....

Mindaz, amit a hittudomány az Oltárszentiség szerepéről a lelki életben, annak nevelő és eligazító értékéről tanít, mind megvan ebben a könyvben; de nem elvont tételekben, hanem, mint a nő életében fölmerülő küzdelmek és kérdések végső megoldása. Ugy, hogy a könyv végeredményben az Eucharisztikus életértékeknek kitűnő bemutatója és az Oltárszentiség nevelő erejének ujszerű apológiája.

Ara csinos kartonkötésben 90 lel és portó.

— Most osztán gyün a főjeő testiruha: a frakkja meg a Zrínyi, a bőrbekacs, meg a városi bunda!... Ezt a vedlejt ferencjósát vegye magára, azzal a kitaposott csizmával, oszt úgy vándoroljon, — érti-e?...
— Ertem...
— Oszt ha kérdik, hogy ki fia-borja és miben sántikál, hát mondja azt, hogy Páduába törtet, mint zarándok!...
— Jó, jó...
— A Veron majd süt egy tizkilós kenyeret, meg kap egy tömött lúdat is, osztán egy oldal szalonát — meg egy véka alma is eltér még ebbe a mennykő nagy kifferbe!...
— Meg vagy te veszve?!... Hát hogy cipeljem én ezt a eök mindent?!...
— Ahun e!... Hát a hátán!... Vagy tán abba reménykedik, hogy majd én evickélek vele utána?!...
— Hisz' lesz ez egy máza is!...
— Egy?... Hát a kettő!...
— Meg se tudom mozdítani!...
— Majd beintem én Jósát, oszt ketten csak föladjuk a hátára!...
— Eridj már, te vén marha!...
— Botot dug a táska fülébe, oszt úgy cipeli a vállán!... Hát!...
— Nem mék én egy lépést se, inkább üseetek agyon itt a szobába!...
— Hát azt meg is kapja!... Azaz hogy én még az egyszer kihuzom a bajból, hacsak megígéri, hogy osztán megböcsülli magát, oszt békét hágy a kis onokáknak!...
— Igérem!...
— Hát azér' mondom!...
— De mi lesz a gyerekekkel?...
— Azok csak látogatóba mentek a Pali bácsihoz, este itthon lesznek!...
— Hála Istennek!...
— Az a!... De most osztán rakja vissza az inget-gatyát, meg a többi holmit a szekrényekbe, én meg visszacipelem ezt a marha nagy táskát a padlásra!... Oszt' ha rendet csinál, iszunk egy kancsóval az ijedtségre!...

— Látott egy boldog embert?

— Igen. Épen az előbb távozott az

AURORA fiókjától, ahol az **ÁLLAMI SORSJÁTÉK** nagy nyereseményét vette fel. Minden húzás alkalmával az **AURORA** fiókjai a játékosok újabb sorozatát teszik boldoggá.

KISÉRELJE meg Ön is. **A Julius 15.-iki** húzásra vásároljon sorsjegyeket az

AURORA
FICKJAINAL

XVII. Sorsjáték, I. Osztály

Törvény a mérnöki foglalkozás szabályozásáról

Mérnöki kollégium létesül București székhellyel. Csak e kollégium engedélye alapján lehet a mérnöki címet használni és mérnöki mesterséget folytatni

Külföldi diplomák csak belföldi egyenjogúsítással érvényesek

Bucuresti. Saját tud. Megjelent a mérnöki cím használatának szabályozásáról szóló törvény, amely a következőket tartalmazza:

A mérnöki címet csak az használhatja, aki a törvény 3-ik szakaszában felsorolt iskolák valamelyikének oklevelével rendelkezik és akik az ezen törvény által felállított mérnöki kollégiumtól engedélyt nyertek e cím használatára. Az országban ideiglenesen tartózkodó külföldi mérnökök is csak három hónapig mentesek ez alól s azután ők is kötelesek kérni a mérnöki cím használatára jogosító engedélyt.

A törvény harmadik szakaszának értelmében, a mérnöki cím használatára jogosító engedélyt a következő feltételek mellett adják ki:

1. A kérvényezőnek román állampolgárnak kell lennie, nemre való különbség nélkül.

2. Polgári jogai birtokában legyen, méltatlanság esetei ne forogjanak fenn vele szemben.

3. Rendelkezzék a következő oklevelek valamelyikével:

a) A hid- és útépitő iskola oklevele, vagy mérnöki bizonyítványa;

b) Az ország valamelyik politechnikai főiskoláján kiadott mérnöki oklevél;

c) A bucuresti vagy iasi agronom főiskola által kiadott mérnöki oklevél;

d) A branesi vagy bucuresti erdészeti iskola oklevele, vagy bizonyítványa, ha az

illető benne van az erdészeti technikai testületben;

e) A bucuresti mezőgazdasági iskola diplomája, ha az illető benne az agronom-mérnökök testületében;

f) Mérnöki oklevél, amelyet a közmunkai minisztérium technikai testületének szervezetéről szóló törvény alapján adtak ki;

g) Külföldi technikai főiskolán kiadott mérnöki oklevél, ha belföldi egyenjogúsítást kapott.

Azokat, akik törvényellenesen használják a mérnöki címet, börtönbüntetéssel és 500-tól 100.000 lei-ig terjedhető pénzbírsággal sújtják.

A kormány gazdasági bizottsága határozott a gabonaértékesítés új rendjéről

Tízezer lei hiviteli jutalmat ad waggononhint, 140-150 ezer mázsa a kivitelre kerülő gabonafölösleg

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottsága pénteki ülésén a búzaértékesítés kérdésével foglalkozott. Elhatározta a gazdasági bizottság, hogy a búza árának tartása céljából az érvényben levő valutáris jutalom mellett vagononként 10.000 lei jutalmat engedélyez a hektoliterenként 77 kgr. súlyú és nem több, mint 3 százalék idegen részecskét tartalmazó búzánál, olyan országokba történő kivitelnél, amelyekben valutáris korlátozások vannak, vagy amelyek szabad devizával fizetnek.

A jutalékokat a július 15 és szeptember 14 közötti kivitelre alkalmazzák. Az idén 140-150 ezer mázsa gabonafölösleg mutatkozik, mely belföldi fogyasztásra nem szükséges. Tavaly 85 ezer mázsa volt ez a kiviteli fölösleg s akkor 500 milliót költött az állam a vagononként 6000 lei összegű kiviteli jutalmakra. A kiviteli jutalmakat a nagymalmokra kivetett kilogramonkénti 90 bani összegű díjából fedezték.

A francia minisztertanács hosszasan foglalkozott a külpolitikai helyzettel

Bonnet külügyminiszter megnyugtató beszámolót tartott

Párizsból jelentik: A péntek délelőtti minisztertanács legnagyobb részét Bonnet külpolitikai tájékoztatója töltötte ki. Megemlékezett a francia-török barátsági szerződésről és hangoztatta, hogy ez az egyezmény nemcsak földközi-tengeri, hanem általános európai szempontból is nagyjelentőségű. A továbbiakban rámutatott az angol-francia együttműködés fontosságára, majd tájékoztatta miniszter-társait a Prágában kapott értesüléseiről. Kijelentette, hogy a csehszlovák kormány tárgyalásai normális mederben folynak és nem jogosítanak fel semmiféle csüggedésre. Elemezte ezután a spanyol helyzetet és az angol-olasz megállapodás életbeléptetésének feltételeire vonatkozó értesüléseit. Bonnet beszámolójából kitűnik, hogy az általános helyzet nem indokolja a különösebb nyugtalanságot, ha nem is különösképpen biztató.

A szovjet-kormány is hozzájárult a benemavatózási bizottság határozatához.

Londonból jelentik: Szovjet-Oroszország londoni ügyvivője pénteken közölte a benemavatózási bizottság elnökével, hogy a szovjet-kormány hozzájárul a spanyol önkéntesek elszállítására vonatkozó angol tervhez, amelyet a benemavatózási bizottság a napokban elfogadott.

Kávéházakban, vendéglőkben kétségszerűen mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Schütz Antal művei:

Az örökkévalóság

Füze 145 lei.

Azok a klasszikusan szép előadások, amelyek a kiváló hittudós és bölcselő az örökkévalóság problémáiról a budapesti egyetemen tartott.

ŐRSÉG

Füze 145 lei.

A nagyevű tudós szerző mélyenjáró tanulmányai és cikkei a kereszténység felbecsülhetetlen értékeinek megőrzéséről és ápolásáról.

KRISZTUS

Amatörkötésben 180 lei

Ez a könyv új perspektívákba állított régi igazságokkal azt mutatja meg, hogy a nagy, elméleti és gyakorlati létkérdések egyetlen megoldása: Krisztus.

Isten a történelemben

Füze 130 lei

A „honnan, hová, miért, hogyan” kérdésekre ad feleletet ez a könyv az Örök Bölcsesség szerint, a katolikus igazságot valló tudományos felfogással.

A házasság

Amatörkötésben 110 lei

Ez a könyv azt mutatja meg, hogy egyedül a katolikus házassági eszmény képviseli az igazi életigényeket és értékeket.

A spanyol nemzetiek körülzárták Norries városkát

Hadbírótság elé állították a castelloni tömeges kivégzés elrendelőit

Salamancából jelentik: A spanyol nemzetiek a castelloni harctéren folytatják az előnyomulást. Norries városka még a köztársaságiak kezében van, de már teljesen körül van zárva. A nemzetiek Castellonban hadbírótság elé állították azokat az elfogott köztársasági vezetőket, akik a nemzetiek bevonulása előtt a városban 400 polgári egyént kivégeztettek.

Továbbfolyik a fegyvercsempészség a francia—spanyol határon.

Párizsból jelentik: A „Liberté” megállapítja, hogy a francia—spanyol határon, a Pyreneusok hermetikus elzárása mellett is tovább folyik a fegyvercsempészség a köztársaságiak részére. Junius 28-án egy „Ain-el-Turk” nevű hajó érkezett Le Havre kikötőbe. A hajó állítólag gazdasági gépeket szállított a kommunista befolyás alatt álló „France Navigation” hajózási társaság tulajdonában állott. A valóságban a hajón ágyupáncélok, nehézpáncélpuskák és más szovjetgyártmányú hadfelszerelési cikkek és löszerrakományok voltak. Julius elsején és másodikon pedig ötszáz amerikai gépkocsi érkezett ugyanebbe a kikötőbe. A lap fényképeket is közöl a hadiszállományokról.

Egyenletlenség a köztársasági spanyol kormány tagjai között.

Saint Jean de Luzból jelentik: A köztársasági spanyol kormány vezetői között az utóbbi időben ismét súlyos nézeteltérések támadtak. A vezetők egyrésze ugyanis jónak tartaná tárgyalásokat kezdeni Francoval, vagy legalább

is csökkenteni Katalonia védelmét. A kormány szélsőséges elemei viszont erőlesen elleneznek minden tárgyalásra irányuló törekvést.

Megtorlás Alicante bombázásáért: agyonlőtték 30 foglyot.

Párizsból jelentik: Alicante újabb bombá-

* A szívburok, a szívbillentyűk, a szívmokk és a szívidegek megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz igen fontos segédeszköz, mely reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve a tápcsatorna tartalmát biztosan felhígítja és azt igen könnyen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

zása miatt a köztársaságiak megtorlasként 3000 nemzeti érzelmű foglyot agyonlőtték és holttesteiket a nemzetiek bombái által megrongált házak romjai közé dobták. A nemzetiek Norriest és a közelében lévő erődöket elfoglalták. A köztársaságiak a város elhagyása előtt a templomokat és a fontosabb középületeket felgyújtották.

A japán kormány tiltakozó jegyzéket adott át a Paracelsus-szigetek megszállása miatt

A francia kormány megnyugtató válaszára utasította a tokiói ügyvivőt

Tokióból jelentik: A japán külügyminiszter helyettese, Horinucsi, a francia nagykövetnek jegyzéket nyújtott át, amelyben a japán kormány tiltakozik a Paracelsus szigetek megszállása ellen. A jegyzékben a japán kormány azt kérdezi, hogy mi a szándéka Franciaországnak a Paracelsus szigetekkel. Egyben biztosítékot kíván Franciaországtól, hogy a szigeten élő japánok és az ottani japán vállalatok érdekeit tiszteletben fogják tartani.

A francia kormány megbizta tokiói ügyvivőjét, hogy még mielőtt a japán jegyzékre a végleges válasz elkészül, adjon megnyugtató

felvilágosítást a japán kormányának a Paracelsus szigetekre vonatkozó kérdésről.

Francia tábornokok japánbarát mozgalmat kezdtettek.

Párizsból jelentik: Párizsban Pétain és Franchet D'Esperey tábornokok részvételével „Japán barátai” címen társaság alakult, melynek célja megismertetni a francia közvéleménnyel az igazi Japánt és ellensúlyozni a Herriot vezetése alatt álló „Kína barátai” nevű társaság japánellenes propagandáját.

Az amerikai hadiszállítóknak jó üzlet a háború.

Newyorkból jelentik: A keletázsiai háború első évében az Egyesült Államokból több, mint 20 millió dollár értékű hadianyagot adtak el a két küzdőfélnek. Mégpedig 12 millió 559 ezer 741 dollár értékűt Kinának, 7 millió 664 ezer 413 dolár értékűt Japánnak.

Bombamerénylet Jeruzsálem jaffai kapuja előtt

A zsidó revizionisták elhatározták, hogy minden eszközzel folytatni kell a megfélemlítést

Jeruzsálemből jelentik: Jeruzsálem jaffai kapuja előtt bombamerényletet követtek el, amelynek négy halálos áldozata és 15 sebesültje van. A büntetben való részesség gyanújával eddig két zsidót és egy zsidó nőt tartóztattak le. A merényletek magyarázatát a zsidó revizionistáknak abban a legutóbbi határozatában keresik, mely szerint a terrort minden eszközzel folytatni kell. A bombamerénylet után Jeruzsálem utcáit katonai csapatok szállták meg, hogy az összeütkezőseknek elejét vegyék.

A transjordaniai Amanból jelentik, hogy ottani arab lakosság általános sztrájkot kezdett, hogy ezzel fejezze ki a palesztinai zavarások arab áldozatai iránti együttérzését.

Londoni jelentés szerint az angol alsóházban Atlee őrnagy, a munkáspárt vezére kérdést intézett Chamberlainhez a palesztinai zavargások ügyében. Chamberlain közölte, hogy az angol kormány egyelőre két lövészáslóaljat küldött Egyiptomból Palesztinába, ősszel pedig egy angol dandár indul Angliából Palesztinába.

A szerencse kerek és sebesen forog
Allison utjába
ALLAMI SORSJÁTÉK
SORSJEGYET,
amelyet a
COLECTURA OFICIALĂ ȘI A
OFICIILOR RURALE P. T. T.
fiókjainál vásárol és megállítja
utjában. Azzal betér házába
a gazdagság, boldogság, vigaság
Július 15.-én lesz a XVII.
sorsjáték I. osztályának
HUZÁSA

COLECTURA OFICIALĂ
ȘI A OFICIILOR RURALE P.T.T.

SORSJEGYÁRUDÁI

Oradeai fiók: Bulevardul Regele Ferdinand 11.

Orgonák építését, átalakítását, homlokzatsípkok készítését rutinyosan vállalja

SZEIDL FERENC orgonaépítő, Tg.-Muzs. Palatul Cultural.

Hadvezetési tapasztalatok spanyol földön és Kinában

A támadás a multhoz képest erősen megnehezedett. Nem lehet kiküszöbölni az állásharcot. Csak a meglepő rajtaütés törli át az ellenséges frontot és pedig aránylag kis részén. A modern háború is sokáig tart

A most folyó két „nagy” háború, mert ilyenek kell tekintenünk a harcra vetett ember- és hadianyagtömegnél fogva a spanyol földön és a Kinában dúló háborút, megerősíti a világháborúban szerzett azokat a tapasztalatokat, hogy a modern háború nagyon sokáig tart és előbb-utóbb lövészárokharcba torkol, amiből pedig igen nehéz a mozgó háborúba kikerülni.

Emlékeztetünk itt arra, hogy nagyméretű állásharcra az újabb hadtörténelemben legelőször az 1904/1905-ös orosz-japán háborúban került a sor. Akkor a hadielmélet hajlandó volt ezt a jelenséget a nehéz orosz utánszállítási viszonyokkal megindokolni. Az oroszok ugyanis az utánszállításban a Szibériát átszelő egyetlen sínpárra támaszkodhattak, amiből eredt, hogy csak e vonal mentén mehettek előre vagy hátra. Ez a körülmény aztán hadműveleteiknek bizonyos merevséget kölcsönözött. A vasút védelme hozta magával az állásharcot is. Az elmélet úgy vélte, hogy ez a jelenség Európában nem fog megismétlődni. Bizott abban, hogy az európai sűrű vasút- és úthálózat megadja a kellő alapot a szabad mozgásra, tehát a hadműveletek gyorsaságára és ezzel a hosszadalmas állásharc elkerülésére.

Valóban, a világháború első hadműveleteit a lendületes mozgás jellemezte. Így például a német seregek folyékonyan haladtak a német határtól Belgiumon át a Marneig. Hasonlóképpen az oroszok is aránylag hamar előzőnlőtték Kelet-Galiciát. De pár hónap múlva, még 1914-ben, bekövetkezett a főhadiszíntéren az arcvonalak megmerevedése.

A nyugati (franciaországi) arcvonal 1914 októberben állapodott meg abban a vonalban, amelyben az állásharc 1918 közepéig tartott. Négy év alatt az arcvonalak ugyan helyenként — bizonyos nagy csaták (Somme, Flandria) hatása alatt — kidúródtak vagy behorpadtak, de a hadihelyzet nagyban és egészben változatlan maradt.

A keleti (orosz) arcvonalon még inkább volt mozgás. Itt sikerült 1914 december végéig a hadműveleteket lendületben tartani. A téli állásharc (kárpatí csata) négy hónapja után 1915 májusától szeptemberig mozgó háború következett, de aztán 1916 június elejéig beállt a mozdulatlanlás. Az ezután következő, a Brussilow-offenzíva által előidézett hullámmegszűnt ősszel. Ettől kezdve az 1917 nyarán bekövetkezett orosz összeomlásig az arcvonal mozdulatlan maradt.

Az olaszországi arcvonalon a frontok merevsége az ellenségeskedések megkezdésének pillanatában (1915 május) beállt és 1917 őszéig tartott.

A román hadszíntéren négyhónapi mozgó háborúra következett az állásharc.

A világháború állandó magasabb hadvezetési problémája az állásharcból való felszabadulás módszerének kitalálásában rejlett. Nyilvánvaló volt, hogy a mozgáshoz való visszatérésnek (és ezzel a háború gyors befejezésének) előfeltétele az ellenséges arcvonal áttörése, megrendítése és visszagördítése. A világháború legnagyobb csatáit tehát az áttörés érdekében vívták meg. Az áttörésre irányuló törekvés növelte meg korábban elképzelhetetlen módon a tűzérés erejét, a lőszerfogyasztást, hozta alkalmazásba a pergőtűzet, majd a gázt és szűlte végül a harcikosik ezreit. De kitermelte a megfelelő ellenfegyvereket is. Ezért — míg a szembenálló felek egyikének harcikedve erősen nem lankadt — csak kevés áttörés sikerült abban az értelemben, hogy jelentékeny hadászati eredményt hozott volna.

Ha most a legújabb háborúkat vesszük szemügyre, azt kell látnunk, hogy az állásharcot a hadviselő felek nem tudták kiküszöbölni. A spanyol háborúban kéthavi mozgás után beállt és majdnem egy évig tartott az állásharc. Sokáig tartott, míg a nemzeti csapatok a múlt évben letörték a baszk terület ellenállását. A folyó évben pedig az Ebro mentén

végeztek szép, a tengerig ható áttörést. De ez a háborút még nem fejezte be.

A keletázsiai háborúban, ahol a két fél hadianyagbeli minősége között túlságosan nagy a különbség, mégis sikerült a kínaiaknak előbb Sanghájnál, majd a lunghaji vasút mentén a japánokat hosszadalmas állásharcra kényszeríteni.

Ezekből a harcokból kitűnt, hogy a védelem erejének a géppuskák tömeges alkalmazásával és betonfedezékek létesítésével elérni fokozása teljesen kiegyensúlyozza a támadó eszközöknek is megnövekedett pusztító hatását. Természetes, hogy a védőállás ma már nem egy vonal, hanem pár kilométer mélységű öv, amelyben a védelem gerincét a szabálytalanul elhelyezettnek látszó, de egymás működését (tűzhatását) kiegészítő, betonírozott géppuskafészek alkotják.

A legújabb harcokból az is kitűnt, hogy a támadó rendszerint csak a hosszú arcvonal egyes, aránylag keskeny szakaszán tud eredményt elérni és hogy ez az eredmény legtöbbször csak az ellenséges arcvonal kisebb-nagyobb részének behorpadásában nyilvánul meg, de már ez is különleges harcieszközök bevetését igényli.

Általában szükséges a támadó tűzérésének nagy fölénye lövegszámban, űrméretben és lőszer mennyiségben, ami biztosítja az ellenséges állásnak egész mélységben való megoldozását; szükséges, hogy az ellenséges állás nehéz bombavető gépek 1—2¹/₂ mázsás bombákkal szánták fel, illetve rombolják szét az ellenség betonfedezékeit; szükséges, hogy a támadó gyalogságot az esetleg még harcoképes ellenséges géppuskafészek szétlövésére alkalmas lövegek kísérjék; szükséges, hogy a támadó gyalogságnak harcikosik egyengessék az utat és légierők fedezzék a felülről jövő támadás ellen; végül szükséges, hogy a támadás meglepően, egy napon belül hajtassék végre, mert elhúzódása esetén a védőnek ideje jut az ellenrendszabályok megtévesztésére.

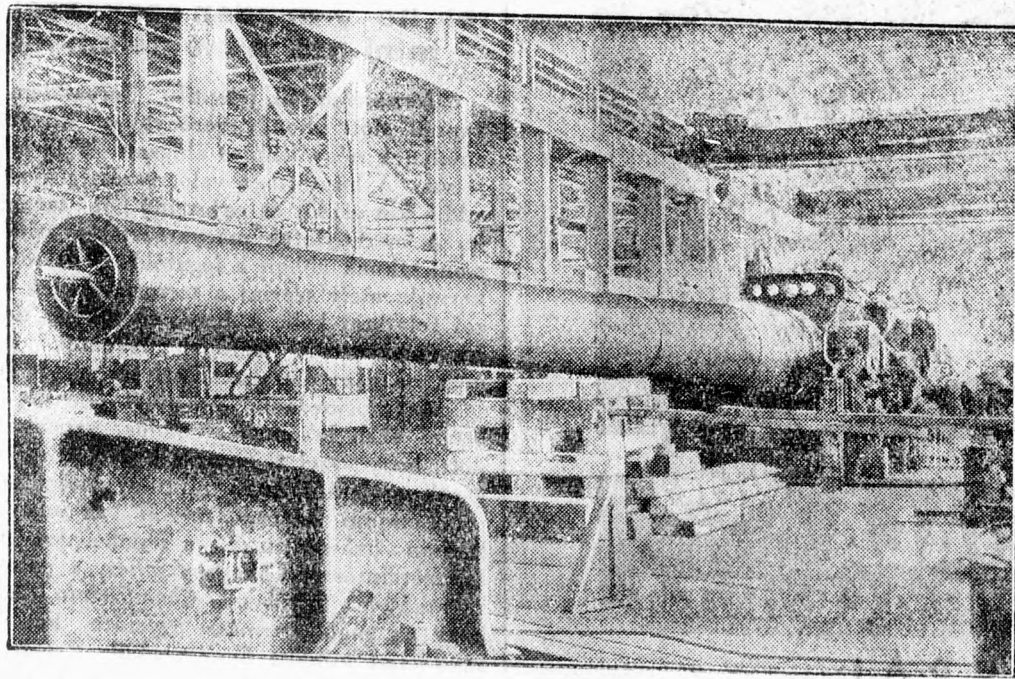
A támadás tehát a multhoz képest erősen megnehezedett, de támadás nélkül nincs döntő győzelem.

Turisztika

„Tanulmányi kirándulás az Erdős-Carpatocón-Viseul-völgyén át Bucovinába és Ardeal legszebb furdó és kiránduló helyeire“

S. Turistilor Vulturii Sasok turista egyesülete folyó évi augusztus hó 7—22-éig 15 napos gyönyörű programmal összeállított tanulmányi kirándulást rendez az Erdős Kárpátokon, Viseul-völgyén át Bucovinába és Ardeal világhíres furdóhelyeire. A kirándulás programját úgy állították össze, hogy azon úgy a szórakozásra vágyók, mint a nehéz turisztikát kedvelők igényét kielégtetik. A hó programot nem áll módunkban részletesen leközölni, akit azonban a kirándulás érdekel, kérjen részletes felvilágosítást az egyesülettől. Oradea, Str. dr. Lazar Aurél 14., vagy Gyengé István ékszerésznél, Str. Alexandri 31 és Mocsáry Sándor írógépésznél, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 13. Részvételi díj 1800 lei, amely részletekben is befizethető.

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 17-én, vasárnap fél 5 óras indulással Huedin-Calota és Călatele és környékére rendez társas kirándulást. Ez a kirándulási terület még ugyancsak ismeretlen városunk kiránduló közönsége előtt, míg a cluji turisták egyik igen kedves kiránduló helye ez. A gyönyörű fenyveseken, víz-eséseken kívül a calotai kézműipari varrottásokat népviseleteket és házakat is meg fogják tekinteni. Részvételi díj 135 és 155 lei. Jelentkezni lehet az egyesület irodájában Str. dr. Lazar Aurél 14., délután 6—8-ig, Gyenge István ékszerésznél, Oradea, Str. Alexandri 12. és Mocsáry Sándor írógépésznél, Bul. Regele Ferdinand 13.

Amerika új óriás-ágyuja, amely 50 kilométer távolságra biztosan célbatalál...

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P., egy hónapra 5 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037-
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: **dr Sulyok István**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati szél, több helyen zivatar, a meleg csökkenni fog.

PACHA PÜSPÖK KARLSBADBA UTAZOTT. Timisoara. Saját tud. Pacha Ágoston dr. megyéspüspök Radnára utazott, hogy a katolikus magyar tanítók lelki gyakorlatait ünnepélyesen befejezze. A lelki gyakorlatok befejezése után Radnáról a megyéspüspök Karlsbadba megy rövid pihenőre.

A közhivatalok nyári munkarendje. Bucuresti. Saját tud. Minisztertanácsi határozat alapján hétfőtől kezdve életbelép a közhivatalokban a nyári munkaidő. Eszerint hétfőn és minden ünnepnap utáni napon a közhivatalok csak délután 13.30 órától 19.30 óráig dolgoznak. Hétköznapokon 7.30-tól 13.30-ig tart a közhivatalok munkaidője, míg kedden és pénteken délután is dolgoznak a köztisztviselők 16 órától 19 óráig.

Egy község száztíz lakója került a Pasteur-intézetbe. Cluj. Saját tudósítónktól. A Dej közelében fekvő Ragasesti község száztíz lakóját, közöttük egész családokat szállítottak be a cluj Pasteur-intézetbe, kezelésre. A beszállítottak nagyrésze vesztégyanus, amennyiben egy vesztett kutya marásban szenvedő sertés húsból ettek. A megbetegedett disznót gazdája leszurta és húsat kimérte. Később azonban kiderült a szörnyű gyanu. Erre mindazokat, akik a beteg állat húásával kapcsolatba jutottak, Clujra utalták be. A behozott falusiak egyrészt oltás után hazabocsájtották, míg a többit kezelés alatt tartják.

Uj előírások pincehelyiségek építésénél. Timisoara. Saját tudósítónktól. A városi hatósági orvosok már régebben megkezdték a pincehelyiségek ellenőrzését. Számos helyen már régebben sok pincelakás kiürítését rendelték el. Az ipari munkaadók szindikátusa most beadvánnyal fordult a városi vezetőséghez és kérte annak közlését, milyen szempontok mérvadók a pincehelyiségek elbírálásánál. A város a válaszában több miniszteri rendeletre utalt, amelyek szerint az 1928-ban kiadott bucaresti építési- és lakászábályrendelet az egész ország területére érvényes. Az utca felőli pincehelyiségeket így csak akkor lehet lakás- vagy műhelyi célokra használni, ha a ház magassága nem haladja meg az utca szélességét. Udvari pincehelyiségek lakás vagy műhely céljaira való felhasználása általában csak villákban engedhető meg. Más házakban csak akkor, ha az udvar szélessége nagyobb a szomszédos házak magasságánál, vagyis ahol a kérdésszerű helyiségek közvetlen világosságot kapnak. Uj építkezéseknél ügyelni kell a falak nedvesség elleni megóvására. A nedvesség kiküszöbölése érdekében a padlótól számítva husz centiméternyi szigetelő réteggel kell ellátni a falakat. A padlót csak egy — legalább tíz centiméter vastag — betonrétegre szabad építeni. A mennyezetnek legalább másfél méterrel magasabbnak kell lennie a járda szintjénél. Az ablakok legalább egy négyzetméter nagyságúak legyenek, a lépcsőket pedig tűzálló anyagból kell építeni. Közölte a város, hogy ezeket az előírásokat már a házak nagyobb tatarozása alkalmával is köteles figyelembe venni a háztulajdonos.

Agyonlőtte anyósát egy albisi gazdálkodó. Oradea. Saját tud. A marghitai járásban levő Albis községben péntek este borzalmas gyilkosság történt. Vargha Sándor ottani gazdálkodó — egy viharos jelenet után — dührohamban agyonlőtte anyósát, Gál Jánosnét, majd pedig feleségét vette célba, az aszony azonban még idejében elmenekült. A gyilkos a büntény elkövetése után megszökött, a csendőrök azonban már a nyomában vannak.

A szerződés után adott vételár nem foglaló — állapította meg a balamarei járásbíró. Saját tud. Rendkívül érdekes polgári perben mondott ítéletet a balamarei járásbíró. Két ismert bányavárosi gyógyszerész harcolt a maga igazáért Wass Lajos, akinek a főtéren van évtizedek óta fennálló gyógyszerháza egymillió 200 ezer lejt vételárért üzletét eladta Wiedder Péter gyógyszerésznek, aki szintén a főtéren árul. A szerződés aláírásakor Wiedder 100 ezer lejt foglalót adott, de a szerződés szerint egy hónap múlva újabb 100 ezer lejt kellett, hogy lefizessen. Ezt az összeget a felek szintén foglalónak nyilvánítták. Később az üzlet visszament. Wiedder elállt a vásártól s azzal az indoklással, hogy Wass Lajos át az üzlet forgalmáról nem a valóságnak megfelelően tájékoztatta, visszakövetelte a 200 ezer lejt. Wass azonban nem akart fizetni, mire bíróság elé vitték az ügyet. A járásbíró kimondta, hogy függetlenül a felek előzetes megegyezésétől, a törvény csak a szerződés aláírása alkalmával ki-fizetett összeget tekinti foglalónak, a később folyósított összeg már előleg. Ezért köteleztek Wass Lajost, hogy a szerződés megkötése után felvett 100 ezer lejt fizesse vissza, míg a másik 100 ezer lejt jogosan megtarthatja magának.

Megállapították Timisoarán a nyári zárórákat. Saját tud. Az érdekeltek a munkaiügyi felügyelőségen értekezletet tartottak és megállapodtak a nyári zárórákban. Az üzletek általában déli 1 órától 4 óráig tartanak zárva, az esti záróra mindig 7-kor lesz. Szombaton és törvényes ünnepet megelőző napon este 8 órákor zárnak a kereskedők. A fűszer- és élelmiszerkereskedések délben 1 órától 3 óráig maradnak zárva, este pedig 8 óráig szabad nyitva tartaniok. A borbély- és fodrászüzletek zárórája nem változik; ezeket az üzleteket szombaton és ünnep előtti napon továbbra is este 11 óráig lehet nyitvatartani.

* Ha nincs étvágya, úgy igyék néhány napon át reggel éhgyomorra félpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ezáltal bélműködése szabályozódik és így egész emésztése rendbejöhethet. Kérdezze meg orvosát.

Kártérítési kereset az elvadult bivaly gazdája ellen. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Imre J. Tivadar frumoaiai kereskedő bivalya az utcán megtámadta Deák Kálmáné ottani lakost, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A garázda állat egyébként Szász Nándor frumoaiai lakost és magát a tulajdonos feleségét is megtámadta már, szerencsére csak könnyebb sérüléseket okozva. Deák Kálmáné, akit a bivaly földretipott, úgyhogy négy hétig beteg volt, pert indított a megvadult jószág gazdája ellen. Ha a bíróság ennek a keresetnek helyet ad, úgy a garázda állat jóval többre kerül majd gazdájának, mint amennyit valójában megér.

Zürichi zárlat. Párizs 12.11, London 21.60 háromnegyed, Newyork 437.50, Brüsszel 74, Miláno 23.01, Amszterdam 241.25, Berlin 175.90, Prága 15.16 fél, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Rómában a Forum Mussolinin a fasiszta párt vezetőfőrfiai mutatták be a Duce előtt sportkészségüket. Képünk akkor készült, amikor Starace miniszter egy égő karikán ugrott át.

Elhalasztották az ítéletet a katolikus iskolaalapok telekkönyvi átírása ügyében. Timisoara. Saját tud. A római katolikus iskolaalapok telekkönyvi átírása elleni fellebbezések ügyében — mint ismeretes — péntekre tüzte ki az ítélethirdetést a bíróság. A minisztérium azonban halasztást kért, hogy a fellebbezésekkel kapcsolatban megtegye a maga észrevételeit. A bíróság ennek a kérelemnek helyt adott s az ítélethirdetést bizonytalan időre elhalasztotta.

Uj városvezetéség Satumaren. Saját tud. Pénteken a déli órákban távirati értesítés érkezett Satumarera. A táviratban a belügyminiszter arról értesítette az illetékes hatóságot, hogy Nisulescu Dumitru törvényszéki elnök, polgármesteri megbízatását visszavonja és Satumara város polgármesterévé Moysa Viktor táblabíró, az itteni járásbíró nemrég nyugalmába vonult vezetőjét nevezi ki. Calefariu Liviu nyugalmazott ezredorvost alpolgármesterré nevezte Li a belügyminiszter.

**fejfájás
ellen
Bexetvas
parzilla!**

A helyszínen állapítja meg a timisoarai főpolgármester a hetipiac árait. Saját tud. Modreanu Rodrig tábornok, főpolgármester, a kormányának a magas árak leküzdésére irányuló mozgalomával kapcsolatban megjelent a hetipiacokon az árak szabályozására. A helyszínen állapította meg a gyümölcs, főzelék és tojás árát és ismételt ellenőrzte, hogy ezeket az árakat be is tartják. A főpolgármester utasítására a zöldbab, amely 9—10 lejt volt, most 6 lejt, a paradicsom 25 lejt helyett 20 lejt, nagy uborka 3 lejt helyett 2, zöldpaprikát két darabot kell egy lejt adni — (eddig 1—1.50 lejt volt darabja), a burgonya 3—4 lejt helyett 2 lejt, a barack kilója az eddigi 16—20 lejt helyett 12 lejt, ribizke 28—32 lejt helyett 12 lejt, málna 14 lejt, spanyolmeggy az eddigi 50 lejt helyett 12 lejt, a tojás darabja pedig 1.50 lejt helyett 80 bani, illetve 1 lejt. Meg kell említeni, hogy az ármaximálás a piacra annyiban volt kihatással, hogy az élelmiszerellátás lényegesen megapadt.

Hatméter magasságból a kövezetre zuhant egy munkás. Satumare. Saját tud. A főtéren rendkívül súlyos munkásszerencsétlenség történt. A Dermata cipőterakot felett a vilanszerelők huzalokat feszítettek. A megrongált falat Kromec János 24 éves kömüvessegéd hozta rendbe, akai egy őrizetlen pillanatban hat méter magasságból az aszfaltra zuhant. Esméletlenül került el az uttesten. A mentők kórházba szállították, ahol megállapították, hogy a szerencsétlen munkás koponyája több helyen megrepedt. Életbenmaradásához alig van remény.

Eltűnt egy 17 éves fiú Braşovban. Saját tud. Karácsony Ferenc, Május 10-utca 3. szám alatti lakos a rendőrségen bejelentette, hogy 17 éves fia eltűnt. A kétségbeesett apa kéri, hogy ha valaki tud valamit eltűnt gyermekéről, akinek különös ismertetőjele: felső fogcsora platinában van foglalva, értesítse őt a fenti címre.

Kitűnőek Cluj megyében a terméskilátások. Cluj. Saját tud. Szakértői megállapítások szerint Cluj megyében az ideai terméseredmények — állandósult kedvező időjárás következtében — igen jónak mutatkoznak. Előreláthatólag úgy mennyiségben, mint minőségben a múlt évi termést is felülmulják. A megye területén nemcsak a tavaszi és őszi buza van kitűnő állapotban, de az utóbbi napok hőséges esőzése nyomán a tengeri terméskilátásai is kitűnőek.

Iskolai értesítés. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy a 7 évet be nem töltött I. o. növendékek ügyében felvilágosítást nyerhetnek minden hétfőn és pénteken délelőtt 9—12. között. Az először beiratott gyermek születési bizonyítványát idejében be kell szerezni. Közöljük azt is, hogy iskolánk a jövőben is teljes hét osztállyal működik. A fentemlített hivatalos órák alatt készséggel állnak a szülők rendelkezésére. Az oradeai református elemi iskola igazgatósága.

Fárasztó munka után, lemosás, borogatás valódi Dianával felirissiti testét lelkét!

Az igazságügyminiszter látogatása Oradeán. Saját tud. *Iamandi* igazságügyminiszter transzylvániai körútja során szombat délelőtt Oradeán járt. Az igazságügyminiszter Ceuca fogházigazgató kíséretében meglátogatta a fogházat és minden tekintetben a legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

KELETEN MÁR A KRISZTUS ELŐTTI NEGYEDIK ÉVEZREDBEN SAKKOZTAK. Newyorkból jelentik: Az amerikai Pennsylvania Museum régészeti expedíciója északi Irakban folytatott ásítások során a régi Tepe Gawra helyén hateremes ház romjait fedte fel. A romok között sok ezer éves apró játékbábokat és ostáblát találtak, amelyek a mai sakkbábokra és táblákra emlékeztetnek. A lelet arra mutat, hogy Keleten már a Krisztus előtti negyedik évezredben ismerték a sakkjátékot.

FÖLDRENGÉS A BANATBAN. Timisoara. Saját tud. Pénteken reggel a város egész területén földrengés volt érezhető. A földrengést különösen az emeleti lakásokban lehetett észlelni. A szokásos morajlás, mint kísérőjelenség ezúttal elmaradt. A meteorológiai intézet jelentése szerint reggel 8 óra 31 perckor kezdődött a földrengés és nyolc másodpercig tartott. Érdekes, hogy a budapesti seismographiai intézet is jelezte a földlökéseket, amelyeknek fészke az intézet szerint kétszáznegyven kilométernyire, Romániában vagy Jugoszláviában keresendő.

Új tüzoltó laktanya épül Sigheten. Saját tud. A város vezetősége már hosszabb idő óta foglalkozott azzal a tervvel, hogy a tüzoltó laktanyát áthelyezi, de az eddigi elgondolások meghiusultak. Dr. Simonca Emil Sighet város új polgármestere azonban most elhatározta, hogy a város a laktanyát a Bogdan Voda-ut 34. szám alatti és város tulajdonát képező üres térségen helyezi el. A laktanya építéséhez a jövő héten már hozzá is kezdenek.

*** A Togal csodálatos jó hatása!** „A háboru alatt szerzett rengeteg hülésem gyógyítását sok, számtalan gyógyszerrel próbáltam enyhíteni, de sajnos, ezekkel a szerekekkel csak rövid ideig sikerült a fájdalmakat enyhíteni, míg végre egy jó barátom ajánlatára az Önök által gyártott „Togal” pasztillákat vettem igénybe és igazán csodálatos jó hatást végeztek rajtam, mert a gyomrom nem rontotta meg, a szívem nem izgatja fel és a fájdalmakat csodálatosképpen szüntette, úgy hogy nemcsak szüntette a fájdalmakat, hanem teljesen ezek a türelmetlen szagatások elmaradtak és egészen könnyen érzem magamat: ezen tapasztalatok után mindenkinek a legőszintebben ajánlom. Herczeg Sándor, Cluj”. — A Togal gyors és biztos hatású gyógyszer reuma, köszvény, idegzása és hátiizmofájdalmak, álmatlanság, spanyolnátha és hüléses betegségek ellen. Togal kiválasztja a hügysavat, baktériumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg.

ARANNYAL TÖLTÖTT CSIRKE. *Sanghai* ből jelentik: E. Negri, egy *sanghai* nagyszalonda igazgatója, egyik pekingi barátjától csirkét kapott ajándékba. Mikor a sült szárnyast feldarabolta, tízenegy aranygyöngyöt talált belső részében. Az ajándékozó nyilván tévedésből küldte az „arannyal töltött csirkét” barátjának.

Fejlesztik az ipariskolákat. Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi miniszterium a szakmai oktatás új alapokon való megszervezése érdekében az ország valamennyi ipari liceum és gimnázium igazgatóságához leiratot küldött, amelyben részletes választ kér a következő kérdésekre: 1. Az illető iskola körzetében, melyek azok az iparágak, amelyek történelmi multra tekinthetnek vissza és ilyenformán rendkívül elterjedtek. 2. Milyen intézkedések szükségesek, hogy ezen iparágak tanítása minél hatásosabb legyen. 3. Mely iparágak fokozottabb tanítása tekinthető szükségesnek, tekintetbe véve az illető vidék termékeit. 4. Az illető terület hány szakmai iskolát végzett növendéket képes elhelyezni. 5. Melyek azok a tagozatok az illető ipari iskola kebelében, amelyek a helyi körülményeknek nem felelnek meg s így megszüntethetők.

NYÁRI REGGEL

*Jó reggelt napom, kacagó sugár,
arany királyom, jöjj közelebb;
gyűrött a párnám, az arcom sápadt,
add ide meleg ragyogó szédet,
borítsd be fénnnyel a telkemet...*

*Jó reggelt édes, szép nagy világom,
míllió könnyem mély tengerre,
ölelj magadhoz éltetőn, vágyón,
legyek ma harmat nyíló virágon,
e ragyogó nyárnak vig gyermeke...*

*Jó reggelt neked, szerelmes szívem,
dobogj csak tovább kicsi boldon,
nézd a világot, tele van dallal,
— megcsalt szívekkel, szerelmes jajjal,
gyermeki hited nem állatom...*

*Jó reggelt százszor, egyre kiáltom,
bennem a nyár ma tűz lángra kél,
hála szolozsmát kacag az ajkam,
mily szép a reggel, hogy újra virradtam,
szememben ragyog, dalol a fény...*

SZATHMÁRY ERZSÉBET.

Ismeretlen női hullát vetett partra a Mures. Timisoara. Saját tud. Az ügyészség Sannicolaul-mareről jelentést kapott, hogy a Mures a magyar határ közelében oszlának indult ismeretlen női hullát vetett ki a partra. Vizsgálat indult a halott személyazonosságának megállapítására.

A nőknek már a kőkorszakban is remekművű gyöngysoraik voltak. Kairóból jelentik: LL. S. B. Leakey dr, híres régész a Nataltól északi Palesztina határáig húzódó nagy Rift-völgyben rejtett sziklabarlangot fedezett fel, amelyben jáspisból, opáliból és hegyikristályokból faragott remekművű gyöngyörokat és egyéb ékszereket talált. A faragványok hajszaifinom munkája arra mutat, hogy az ékszereket Egyiptomból vagy Mezopotámiából hozták. A lelet, amelynek korát hateres évre becsülik, azt bizonyítja, hogy a kenyai régi opálibányákban dolgozó kőkorszakbeli ősemberek élénk kereskedelmet folytattak a Földközi-tenger környékén lakó népekkel.

Friss lesz teste, lelke, ha lehüti valódi Dianával!

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Kántortanítói állást hirdet a beiusi római katolikus egyházközség osztatlan iskolához. Javadalom: havi 2700 lei, lakás, fűtés és mintegy 3000 lei stóla évenként. Pályázni lehet augusztus 1-ig. Választás napjáról a pályázók értesítve lesznek.

Róm. Kath. Egyházközség.

*** Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság,** sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkeléskor égyomorra egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

Emelkedik a tűzifa ára. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterium által létesített fűtőanyag-bizottság, amelynek többek között az a hivatása, hogy a tűzifával való ellátást és annak olcsóbbá tételét tanulmányozza, az elmúlt napon megbeszélésre hívta össze a nagy fatermelő vállalatok, valamint a Drajna, Lonea, Foresta Romana Moreni stb., valamint a fővárosi nagy faterlepek vezetőit, hogy Bucurestinek téli tüzelővel való ellátása tekintetében tanácskozzék. A fatermelők kiküldöttjei rámutattak arra, hogy a múlt évi hétezer leies vagononkénti árral szemben az idén a tűzifa Bucurestiben kilencezer leibe kerül. A drágulás oka a termelők szerint abban leli magyarázatát, hogy a személyzet mintegy negyven százalékos béremelést kapott, az állami adók és illetékek növekedtek és bizonyos tekintetben a CFR emelte az áruszállítási árszabályt. A faterlekedők viszont azt állítják, hogy a közönség egyáltalában nem érdeklődik a tűzifa iránt s így ők nem tartják pillanatnyilag szükségesnek, hogy nagyobb mennyiségű rendelést tegyenek. A faterlekedők azzal igazolják a tűzifa kicsiben való árát, hogy a hosszabb ideig raktáron lévő fa kiszárad és súlyának olykor 10—15 százalékát elveszti, amivel a kereskedőnek feltétlenül számolnia kell. Amennyiben a hatóságok nem akadályozzák meg a tűzifa további drágulását, az a jelenlegi árak mellett is, tekintetbe véve a kieskereskedők hasznát, a szárazság miatt bekövetkező veszteséget és a mérleg hiányát, 12—13 ezer lei között fog mozogni.

Mit érez a halálraítélt kivégeztetése előtt? Newyorkból jelentik: Cincinnati (Ohio állam) bírósága halálra ítélte Hahn Anna Mária 31 éves nőt, mert megmérgezte Wagner Jakab kertészt. Az elítélt lévén az első nő, aki Ohio államban a villamosokéba ült, a siralomház igazgatósága sajtófogadást rendezett a ritka eset ismertetése érdekében. Harminc újságíró a legkülönbözőbb kérdésekkel ostromolta a kivégzés előtti este az ünnepőbe öltözött elítéltet. Az egyik újságírónak arra a kérdésére, mit érez az ember kivégeztetése előtt, a nyilván jóhumoru halálraítélt ezt válaszolta: „Ha tudni akarja, kedves uram, üljön holnap helyettem a villamosokéba.”

*** A Timisoarei Segélyző Egyesület közleménye.** A Timisoarei Segélyző Egyesület tarnavamicai fiókja Diciosanmartin székhellyel (Calea Regele Ferdinand 63.) már eddig is szép eredményeket ért el és a közönség érdeklődése állandóan emelkedik. Orvosi vizsgálat nélkül 85 éves korig vesz fel tagokat 8—16 és 24.000 leies segélyre, havi 100—200 és 300 leies díjak ellenében. 14.000 tag és évi 8—10 millió lei kifizetett segély, közel 200 ügynökség az országban a legkésebb bizonyítékai az intézet szolid működésének.

Felülditi testét a hűsítő lemosás, valódi Dianával!

Orbán főhadnagy vezet az „ötusa” versenyben. Budapestről jelentik: Az ötusa verseny pénteki, negyedik napján a 300 méteres uszást bonnyolították le. Első Boldin hadnagy (svéd) 3 perc 56,6 másodperccel, öt-tusa világrekorddal. 2. Vitéz Orbán főhadnagy (magyar) 4 p. 26,6 mp. 3. dr Gyalokay főhadnagy (magyar). A csapatverseny állása a negyedik szám után: 1. Magyarország 22 ponttal. 2. Svédország 33 ponttal. 3. Lengyelország 73 ponttal. Egyénileg a négy szám után: 1. Vitéz Orbán főhadnagy 11 ponttal. 2. Gillenstierna főhadnagy (svéd) 23 ponttal. 3. Dr Gyalokay főhadnagy 25 ponttal.

HARCIAZ HÁZIASSZONYOK SZÖVETSÉGE. Newyorkból jelentik: *Torontoban* „harcias háziasszonyok szövetsége” alakult, amelynek főcélja az élelmiszerdrágaság letörése. A szövetség azzal kezdte működését, hogy vajbojkottal fenyegette meg a törvényhozótestületet, amely erre sűrűszen hozott rendkívüli törvénnyel kilogrammonként negyeddollárral szállította le a vaj árát. Nálunk sem ártana már megalakítani a „harcias háziasszonyok szövetségét...”

A Bocskay Satumarera készül. Saját tud. A satumarei Olimpia sportegylet vezetősége levelet kapott a külföldi turáról hazatért debreceni Bocskaytól. A kitűnő együttes arról értesítette a satumarei Olimpiát, hogy július 14. és 24. között hajlandó Satumaren barátságos mérkőzést játszani. A Bocskay ajánlata satumarei sportkörökben szinte örömet keltett, mert a debreceni csapat vendégszerelése különös sportcsemegének ígérkezik. Az Olimpia vezetősége a Bocskay ajánlatával a legközelebbi ülésen foglalkozik.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Moszkva újabb tömegperre készül

— Mi van a tisztogatási akciók hátterében? —

Irta: Csiszár Béla

A világ közvéleménye még mindig értetlenül áll azok előtt a visszataszító események előtt, amelyeknek évek óta színhelye a Szovjetunió. Négy év óta különösképp érthetetlen vagy legalább is sokak előtt érthetetlen vérengzések, tisztogatási akciók dúlják fel a vörös „paradicsomot”. Milliók és milliók kerülnek börtönbe, százezrek tűnnek el nyomtalanul, vagy végzik ki őket, tömegperre sorozata játszódik le, már több ízben megfizették a szovjet hivatalnoki kart, a vörös hadsereg vezető rétegét és még mindig nem látni végét az egész infernális hadjáratnak. Sztalin tisztogatási akciójára közvetlen okot az 1924-ben történt Kirov-gyilkosság adott, de tulajdonképpen okozói régebbre nyúlnak vissza. Elsősorban Trockij és Sztalin ellentéte, amely még a háborúelőtti években kezdődött, azután az orosz kommunista-pártban dúló ellentétekre, amelyeknek eredményeképpen a párt különböző csoportokra szakadt s éles harcok középpontja lett. A küzdelem tengelyében nem kisebb kérdés állt, hogy vajjon gyorsabb vagy lassabb ütemben válósítsák-e meg a bolsevik munkatervet.

Sztalin és Trockij párharca különösen Lenin halála után vált élessé. Mindkettő a hatalomra, egyeduralomra tört s a csatát végül is az előbbi nyerte meg. Sztalin már 1917-ben, a marxizmus uralomrajutásakor erősen előtérbe került, népbiztos és a végrehajtóbizottság titkára lett s oly személyesítést ügyességgel fonta a szálakat, hogy Lenin halála után már tulajdonképpen ő volt a szovjet igazi ura. Pedig Trockij is felhasználta mindent gyűlölt versenytársa megsemmisítésére. De sikertelenül. Sztalin a megalakított négytagú intézőbizottságban, — itt rajta kívül Trockij, Zinovjev és Kamenev foglalt helyet, — előbb a két versenytárral fogott össze megbuktatására, majd mikor Trockij száműzte segítségükkel, azokat is elseperte útjából. Az egyeduralmat azonban nemsokára súlyos veszélyek fenyegették. Sztalin nemzetgazdasági terve, az u. n. pjtiletka a kezdeti látszatsikerek után mind nagyobb válságba vitte a szovjetet. A parasztság és a munkásság egyként forrongott. Ezt, persze, az ellenzék nem hagyta kiaknázatlanul. Trockij, a sötét bujdosó külföldről bújtogatta a bolsevista ellenzékét, amely elégedetlen volt Sztalin rendszerével és tett intézkedéseivel.

A kommunista-párt balszárnya, az u. n. Trockij-szárny azt követelte, hogy Sztalin hajtassa végre az eredeti bolsevik programot, ne legyen engedményeket a parasztságnak sem s ragaszkodjék az eredeti tervhez, a világ forradalmasításához is. A párt másik szárnya, az u. n. jobbszárny, (vezetője Rikov, népbiztos, a népbiztosi tanács volt elnöke és Bucharin, az *Izvesztija* főszerkesztője, a Komintern elnöke volt), a holsevizálás ütemének lassítását sürgette s engedményeket kért a parasztbirtokok számára. Sztalin egyidejűleg azt a taktikát követte, hogy egyik pártot kijátszotta a másikkal szemben, de végül is kíméletlen lépésre határozta el magát, mert titkos rendőrsége egyre többször jelentette, hogy a két szárny között beható tárgyalások folynak s készül a meg egyezés. Ilyen körülmények között jó ürügyként jött Kirovnak, Sztalin titkárának és legfőbb kedvencének meggyilkolása. A gyilkosság voltaképpen előjátéka volt egy nagy Sztalin-ellenes összeesküvésnek, de elsiették. Így kitűnő fegyvert adtak a diktátor kezébe.

1934 decemberében és 1935 januárjában

országszerte hatalmas iramban indult meg az ellenzék, először is a baloldali ellenzék vezetőinek lefogása. A börtönök zsúfolásig megteltek a volt szovjetnagyságokkal. Elsőnek fogták le Sztalin hajdani tribunas-társait s rengeteg

Horváth Béla két vers

Nem éltem, csak mozogtam

Mikor születtem, még nem éltem,
Nem éltem, csak mozogtam,
De megkerestél engem a sötétben,
Hogy mégse tengjek itten átkozottan.

A foghatatlan fénybe dőlt kereszted,
S tobenned voltam akkor,
Mert életem sebedbe följegyezted,
Nehogy kivesszek véres oldaladból.

Szivemre hullt a víz belőled,
S meghalt az én halálom,
A vesztet te veszteden megölted,
Hogy angyalod ne sirva harsonájjon.

A söt örökre érzi ajkam,
A só megőrzi testem,
Gázoltam itt a kínban és a bajban,
De minden uton irgalomba estem.

Megvédi mellemet a mirrha,
S megéri hónom,
És Béla püspök nevémet fölírta,
Hogy el ne vesszek, bárhogyan vivódom.

Szerelmed hamvadallan mécsét
Meggyújtottad szememben,
Hogy meg ne fojtsan a fekete kétség,
Te lengted a lángot ernyedetlen.

Uram, te vagy kereszteléseim,
Te kulcsa vagy Magadnak,
Jaj, Istenem, kegyelmed el ne késsem,
Kapud előtt serényen szölogatlak.

Kérlek, talán a gyolcsot add rám,
Igazgass bölcs kezéddel,
S a holdog órák, szívem megszakadtán
A csillagokban Téged iltselek fell

Ének a nyugalomról

Kerek világon zengenek a művek,
Mert hol lennének, Istenem, nélkülöd?
Terőlad zeng a néma kö is, mert szép,
És alakját a Szavaid szerezték.

Veléd vagyok, a szívem egyedül fél,
De műveid közé a földre küldtél,
Hogy szépségedet sugarokban halljam
És velük együtt legyek örök dallam.

S azt énekeljük: elmegyünk maholnap,
Mert dolgoink a velőkig hatolnak
És mint a parton megárad az árvíz,
A hajnalunk is alkonyunkba átvész.

Te nemcsak kezdetet mondtál a kőnek,
De végezetül mindenek ledőlnek,
Megfeketül a legféhérebb csillag,
Nem ég örökre, csak a Hetedik Nap!

Vasárnapod megszenteled Magadnak
És nyugszol benne, bár Te vagy nyugalmad.
Iker-tükörnek, tükrös árvaságnak
Te nyílj ki végre örökös Vasárnap!

A létünk által csak Tied vagyunk itt,
Te buzgal bezzünk utolsó napunkig,
S ha majd a testünk elfogyott, hideg lesz,
A nyugalomunk is általunk Tied lesz.

Világodon híredről énekelünk,
S ha életünket visszavetted innen,
Te úgy nyugodj el, Istenem, mibennünk,
Ahogy működött minden tetteinkben!

népbiztost, államhivatalnokot. A letartóztatottak két évig sanyıldtek a Ljubljanka börtönben, mikor végre 1936 augusztusában hadbíró-ság elé állították őket. A moszkvai perek jellegzetes jelenetei jólismertek: a vádlottak valamennyi tárgyaláson nemcsak bevallották minden bűnüket, sőt még azt is, amit nem követtek el, hanem még sirva gyalázták magukat s zokogva dicsérték Sztalint, az írgalmast és a jótevőt. A bíróság tizenhat vádlottat halálra ítél. köztük a szovjet-bürokrácia „krémjét és elitjét.”

A pert általános nyugtalanság, zavargás és lázongás követte, úgyhogy Sztalinnak rádióbeszédben kellett megnyugtania a tömegeket, a GPU-nak pedig sorozatos bebörtönzésekkel és kivégzésekkel kellett elfojtania a zavargásokat. Közben már újabb „nagyfejtűket” fogtak le, részben az előző perben elhangzott vallomások alapján. A második moszkvai perre 1937 januárjában került sor. A hadbíró-ság elé ez alkalommal főleg népbiztosok kerültek, az u. n. második vonalban álló baloldali garnitúra: a faipar, a könnyű és a nehézipar, a földművelésügy, stb. népbiztosa, Radek, a szovjet hírhedt közírója s még több más neves szovjet főtisztviselő. Ezuttal harminc vádlott állt a bíróság elé, akik az előzőhöz hasonlóan rendre bevallották bűnüket, sőt szinte szóról-szóra fölmondták a vádiratot. Összetört ember volt már valamennyi, a GPU börtöneiben, úgy látszik, megfelelően megdolgozták őket. Az ítélet tizenhét vádlottnál — a népbiztosok legtöbbjénél — halálra szült. Radeket csak értékes besugásai mentették meg a golyótól. Tizenhárom vádlottársával 10 évre száműzték Szibériába.

Ennek a pernek is meg lett a maga utó-játéka: csomó lázadás a szovjetkötársaság sok kerületében, amit hasonlóképpen börtön és gyilk megtorlása követett. A perek folyamataiban most némi, mintegy 13 hónapos szünet állt be, de lehet-e szünetnek nevezni ezt az időt, amikor lejátszódott minden idők legnagyobb hadsereg-drámája Tuchacevszkij marsall és kilenc tábornagy társának statáriális kivégzése. Előbb már sokan öngyilkosok lettek a főbb katonatisztek közül, így pl. Gamarnik, aki a szovjethadsereg politikai osztályfőnöke volt. Sorra elmozdították állásától és letartóztatták a kievi, a fehérorosz, a leningrádi, moszkvai, stb. katonai kerület parancsnokait, a vezérkar, a katonai akadémia, stb. főnökeit. A rögtönítélő tárgyalásról és a tábornokok kivégzéséről a szovjetközvélemény már csak akkor értesült, mikor a kivégzések már megtörténtek. A katonákat is trockijizmussal, azaz radikális baloldalisággal, Sztalinellenes összeesküvéssel, külföldi államok kémszervezetével való összejátszással, stb. vádolták. Hogy tulajdonképpen ez volt-e a bűnük, vagy útjában álltak Sztalinnak és Vorosilovnak, még ma sem tudjuk.

A kivégzés után a szovjethadsereg kezdeti komoly lázongásokat, úgyhogy a világsajtó ezidőtájt már Sztalin rendszerének tökéletes kudarcáról és bukásáról írt. De a vörös cárnak mégis sikerült felülkerekednie, egyrészt, mivel gyorsabb volt, mint ellenfelei, másrészt, mivel Vorosilov még nem látta elérkezettnek az időt a cselekvésre. Most még az útban álló jobbszárny, Rikov és Bucharin csoportjának eltávolítására került a sor. Mindkét pártvezért már több ízben letartóztatták, azután újból szabadon engedték, mert még nem lehetett eltenni őket láb alól. Most erre is eljött az alkalom. Rikovékra a külfölddel való összejátszás vádját sütötték s felforgatással vádolták Sztalin hajdani barátait és híveit. Velük együtt került börtönbe Jagoda, a GPU hatalmas főnöke is, akit Sztalin a jobbszárnyal való összeesküvéssel vádolt. Az új főnök, Jezsov, egy teljesen jelentéktelen és tudatlan falusi paraszti vadék, tökéletesen megfelelt a rárótt feladatoknak: újból ezrével fogatta össze az embereket és nem írgalmazott senkinek. Az ő ötlete volt a nagytakarítás a szovjet diplomáciai karban. Megfigyeltette az összes nagyköveteket és nem várt eredménye lett ennek az akciónak. Rövidesen hazacsalogatták a berlini, római, londoni, madridi és az északi államokban székelő kö-

A legújabb szentírás kiadás

ÖSZÖVETSÉG. I—III kötet Vázonkötésben
1080 lel.

UJSZÖVETSÉG I—II kötet. Vázonkötésben
360 lel.

veteket és sorra letartóztatták őket. Litvinov maga is több ízben közelállt a lefogáshoz. De a külügyi viszonyok maradását egyelőre szükségessé tették.

Közben több tüntetés történt Sztalin ellen a fővárosban és a vidéken s átlag minden hónapra esett egy-egy összeesküvés-leleplezés. A szovjethadsereg is forrongott. A GPU a tüntetők ellen tankokkal volt kénytelen fellépni s a hadseregben pedig sűrű megtizedelésekkel dolgoztak. A harmadik polgári pert több ízben kiűzték már, de mindig elhalasztották. Ugy látszik, nem tudtak elkészülni a vádlottak „preparálásával”. Végre ez év márciusában megkezdtek a per főtárgyalását. Mint ismeretes, a fővádlott Rikov, Bucharin, azonkívül több volt nagykövet, Rakovskij és Krestinski volt. A legfőbb vádpont ellenük a szovjet elenségeivel való összefogás volt. Azzal vádolták őket, hogy szövetkeztek Angliával és Németországgal a jelenlegi rendszer eltávolítására. A főtárgyalás szokatlan jelenettel indult: Krestinski, akinek vallomására volt felépítve a vádirat, megtagadta addigi vallomását. De már másnap vallott, mint a tej. A GPU éjszaka teljesen megdolgozta, annyira, hogy a másnap még fekete hajú nagykövet egy éjszaka hófehér hajúvá változott. Tizennyolc vádlottat, köztük a fővádlottakat is természetesen, most is kivégezték.

Szovjetoroszországban még el sem mult a felháborodás, mikor Sztalin és kamarillája (a kamarilla tagjai Mozes Kaganovics, vasúti népbiztos, Sztalin „apósa”, Roisa Kaganovics, leánya, Sztalin törvénytelen felesége, Jezsov, a GPU főnöke és Vorosilov hadügyi népbiztos) már újabb tisztogatásba kezdett, ezúttal a szovjetélet valamennyi területén: a hivatalnoki karban, a gazdasági életben, a katonaságnál, stb. Kossziórral, a népbiztosok tanácsának elnökével együtt 12 népbiztost fogtak le, azonkívül az állami bank, a gyárak számos vezetőjét, visszaesaltak ismét több diplomatát és radikális nagytakarításuk nem kímélte a vörös hadsereg legmagasabb és legalacsonyabb

tisztikarát sem. (Tuchacsevskijék kivégzése óta a hadsereg 385 tábornokát, illetve vezető tisztjét fogták le és tüntették el.) Nagytakarítás folyt a tudományos, a művészi és a sajtóvilágban ismételt, a szakszervezetek bizalmijai között, a kisbirtokok szövetkezeteinél, általában mindenütt, ahol emberek dolgoznak és emberek élnek s a besugásnak, hamis vádnak hittel adnak.

Most készül Moszkvában a negyedik nagy per. Az új tömegbűnper vádlottai a szovjet-diplomácia legismertebb vezetői tagjai lesznek. A tárgyaláson csaknem kizárólag diplomaták ülnek majd a vádlottak padján. A fővádlott az eddigi jelentések szerint Jakubovics volt oslói követ lesz, akit már régebben hazarendeltek, de a követ vonakodott a hazatérésre, végül is fiait fogták le s így kényszerítették a hazamevetelre; a fővádlottak közt lesz Jurenev, volt berlini, Szurics volt párizsi, Ovszienszko volt varsói, Rosenberg volt madridi és Bekszadián volt budapesti követ, továbbá Stern, a külügyi népbiztoság sajtófőnöke s Decker ezredes, a katonai osztály főnöke. Ebben a perben állt volna bírái elé Butienko volt bucuresti ügyvivő is, de ő idejében megneszelte a dolgot és Olaszországba szökött. (A GPU külföldi, u. n. kivégző különítménye már régen meg is kapta a parancsot a kivégzésre, de még ezideig nem sikerült közelférközni Butienkóhoz.)

Rendkívül érdekes Szurics esete. A párizsi nagykövetet hír szerint azért rendelték vissza és állítják bíróság elé, mivel nem felelt meg feladatának. Azzal vádolják, hogy olyan politikát követett Párizsban, amely keresztelte a szovjetkormány terveit. A nagykövetet azzal a utasítással küldték a francia fővárosba, hogy keverje bele a spanyol polgárháborúba Franciaországot. Ez nem sikerült s Szuricsnak most bűnhődnie kell. Nem kétséges, mi lesz ennek a pernek is a kimenetele. A süllyesztőben ezek az emberek is eltűnnek s majd jönnek új vádlottak helyükre. Kérdés azonban, meddig tarthat Sztalin és társainak rémuralma? Az a rémuralom, amely még Robespierre legvéresebb kegyetlenkedéseit is messze magamögött hagyja és amely olyan rémtettekkel zsúfolja tele az orosz történelem lapjait, amilyenekkel az emberiség egyetlen forradalma sem dicsekedett eddig. Sztalin rémuralma voltaképpen már régen megbukott. Most csak annak kell megtörténnie, hogy az, aki legméltóbb ellenfele, teljes erővel felkeljen ellene: Vorosilov. A jelek azt mutatják, hogy erre már nem kell sokáig várnia az orosz népnek.

Kortársaink

*

Coward Noél, London kedvence

Coward Noél ma a leghíresebb angol szerző, sőt a legsikeresebb egész Európában. Már túlszárnyalta az örmény Arlen Mächaelt és az ír Shaw Bernardot, nem a regények, a színdarabok felépítésének, de a regényekkel és színdarabokkal való pénzszerzésnek művészetében.

Coward Noél — ebben mind a két előbbtől különbözik — igazi angol. Londonban született, akár a bölcsőre, akár a színpadra gondolunk. Ma 30 esztendő, nyúlánk, karcsú, magas. Az ügynevezett „race.” Elegáns. Hivatalos mindenüvé. Kedvence a londoni társaságnak.

Egy látogatójának egy ízben a következőket mondta:

— Tizenhárom évvel kezdtem színészként játszani. De nem színészcsaládból származom. Első darabomat 18 esztendőskoromban írtam. Igen, a színház ragadós és azt gondoltam, miért ne tudnék darabot írni? És ez a darab leírhatatlanul rossz volt, be kell vallanom. Ennek dacára is sok pénzt kaptam érte egy amerikaitól, aki megvette melódrámámat. De sohasem került színpadra — és ennek szívemből örülök! Húszéves koromban újra írtam egy darabot, mely máig legjobb darabom maradt. Álljunk meg. Ne hogy elfelejtsem: előbb még megírtam Charlot revüjét — igazán nagy siker volt. Még nagyobb siker volt első komoly vígjátékomban: The vertex (Forgószél). Háromszázszor játszották Londonban. Csakugyan legjobb darabom. Ön bizonyára ismeri darabjaimat, mindenütt játszzák őket. Bizonyosan ismeri, legalább is filmről, revüimet is, melyet a mi Cochranccal számra írtam, például a Cavalcade-t. És ismeri a Szöveg és zene címűt? Színtén egyik revüm.

Ezután a következő párbeszéd folyt le Coward és látogatója közt:

— Nincs kedve hozzá, hogy minden darabjában fellépjen?

— Nem, nem játszom mindegyik darabomban, csak amelyikben jó szerep van számomra.

— De hiszen mindegyik darabjában írhatna szerepet a saját maga számára.

— Ugyan! Nem írhatok mindig testhez álló szerepet a magam számára! Persze, ön azt gondolja, hogy csak úgy kirázom a szerepeket a könyvkömből! S talán hozzágondolja azt is, hogy csak úgy, a pénzért! Óh, nem! Komoly író vagyok s mikor darabot kezdek írni, igazán nem tudom, milyen lesz. A darabnak természetesnek kell lennie és magamagából kifejlődni, mert elhíheti nekem, hogy megvan a saját törvénye, melynek engedelmeskednem kell.

Lehet, hogy Coward csakugyan nem gondol a pénzre és darabjait, revüit, filmjeit, regényeit csak szenvedélyből írja. De akárhogy van is, évente 60.000 fontot ír össze...

Egy ismeretlen zenei zseni

A cárok régi fővárosának konzervatóriumában a szovjet tizenkilencedik évfordulójának alkalmából a moszkvai szovjet elrendelte Lenin portréjának fabraakasztását, mégpedig a díszhelyre. Így Lenin portréja Mozart és Beethoven portréja közé került.

A konzervatóriumban hagyomány, amelyet a szovjet respektál, hogy minden portré alá odairják az ábrázolt nemzetiségét és főművének lajstromát.

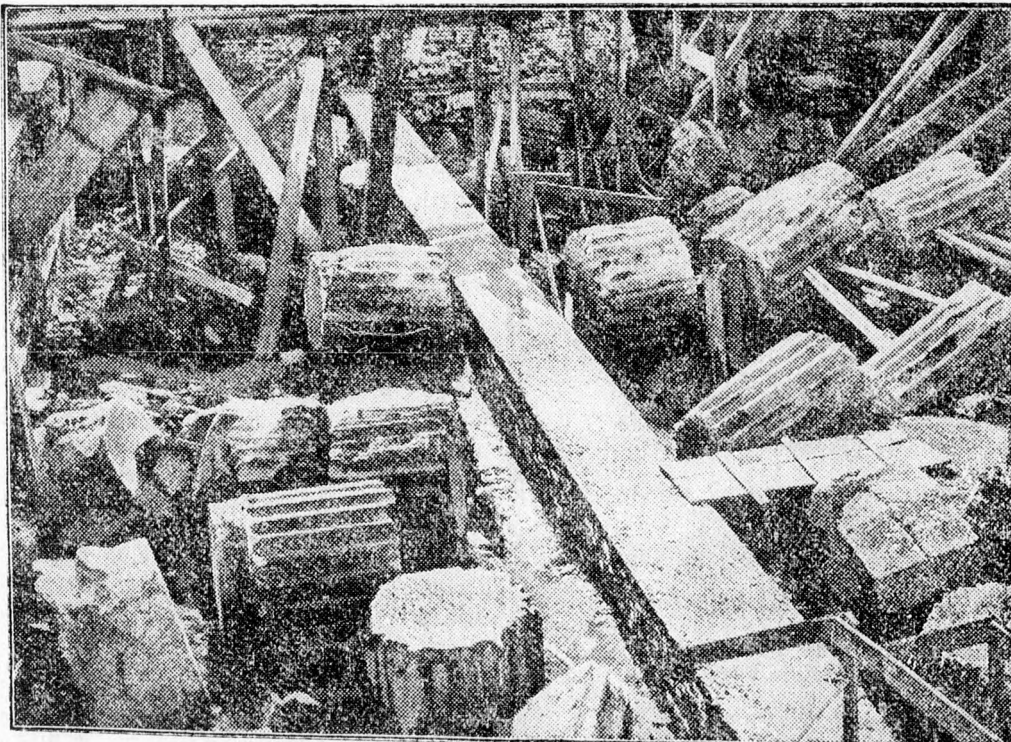
Lenin képe alá ezt írták:

— Nagyon érzékeny volt a muzsikával szemben s kedvenc ártája az Internacionálé volt.

Pár nappal később azonban e felírt helyett a következőket lehetett olvasni:

— Nemzetközi zeneszerző, aki az egész világgal énekeltette az Internacionálét.

A rendőrség keresi a „szentségtörő” tréfa csinálóját. A konzervatórium igazgatóját pedig rögtön kicserélték.

Kiásták Róma legrégebbi templomát. Tudvalevő, hogy az Örök Városban nagyarányú építkezések folynak. Ásatások közben szenzációs leltre bukkantak: az archeológusok szerint Róma legrégebbi templomának romjait tárták fel. Ez a templom Bellona, a háboru istennőjének tiszteletére volt emelve.

IDŐK SODRÁBAN

Egy halott mozgalom vezére meghalt

Irta: Rády Elemér

Rövid néhány soros távirat jelenti Párizsból: Bauer Ottó, az osztrák szociáldemokrácia egykori vezére párizsi emigrációjában meghalt. És amikor ezt a szűkszavú híradást olvassuk, felémlik előttünk a háboru utáni másfél évtized története, az a korszak, amelyben ez a párizsi halott olyan döntő, olyan sokszor szinte sorsformáló szerepet játszott. Bauer Ottó nincs többé és azt az eszmei irányt, amelyet ő képviselt, esztendőkkel ezelőtt szétverte az új idők szele. Most, amikor Bauer Ottó haláláról kapunk hírt, mégis foglalkozni kell alakjával és azzal a mozgalommal, amely az ő nevéhez fűződött. Egy világ választott el bennünket tőle, hiszen az osztrák szociáldemokrácia, a hírhedt ausztrómarxizmus bukása nagyrészt az osztrák katolikusok munkájának az eredménye. 1934 óta, a bécsi februári forradalom leverése óta ez az ausztrómarxizmus nem számított már, vezérei emigrációban éltek s a bécsi munkáskaszárnyákból nagy világvárosok kávéházainak márványasztalaihoz csuszak le. Halott mozgalom volt, egy régi világ ittmaradt csökevénye, írásait néhány fáradt intellektuel olvasta csupán. Mégis, a végző pontot Bauer Ottó halála tette a mozgalom végére.

Ki volt ez a Bauer Ottó? Ha valaki megírja majd egyszer a marxizmus objektív történetét, Bauer Ottó neve egész biztosan egy vonalban szerepel majd Marx és Lenin nevével. Marx a szellemi atyja volt a történelmi materializmuson épülő szociálforradalmár teóriának, Lenin a legkövetkezetesebb teoretikusa, aki a teóriát gyakorlattá tudta realizálni. Ezzel szemben Bauer Ottó a legkitünőbb marxista taktikus volt, aki megtalálta azt a módot, ahogyan a középeurópai kultúrszférában meg lehet valósítani a tömegek szellemi bolsevizálását. Mozgalma, a hírhedt ausztrómarxizmus épp azért volt veszedelmes, mert a rideg marxi teóriákat olyan kulturmázzal vonta be, hogy az a réteg, amely mondjuk a marxizmus orosz formájától idegenkedett, ebben a Bauer-féle kultur-marxizmusban el tudott helyezkedni.

Bauer Ottó pályája fiatalon beletorkollott a marxizmusba. Első pártfogója Adler Viktor, az osztrák szociáldemokrácia első nagy egyénisége volt. Bauer mint Adler magántitkára kezdte politikai pályafutását. Később az osztrák Reichsrat szociáldemokrata frakciójának lett a titkára. A háboru után, amikor az osztrák szociáldemokrácia tört fel, Bauer a külügyminisztérium osztályfőnöke, majd Adler 1918 november 12-én bekövetkezett halála után külügyminiszter lett. 1919 júliusában azonban lemondott s ettől az időtől kezdve csak a pártért és a pártban dolgozott. Az osztrák szociálista pártiskola vezetője, az „Arbeiter Zeitung” politikai irányítója lett, de emellett ő volt az egész osztrák marxizmus szellemi irányítója. Ő készítette elő a hírhedt 1934 februári forradalmat. Ennek bukása után menekülnie kellett. Előbb a csehországi Brünnen telepedett le s itt szerkesztette a marxista emigráció két lapját, az Arbeiter Zeitungot és Kampfot, majd ez év elején Párizsba költözött és innét árasztotta el a szociáldemokrata sajtóval a világ négy táján szétszórt német marxistákat.

Bármilyen nagy világnézeti szakadék is választ el minket Bauertől, el kell ismernünk, hogy kiváló koponya volt. Tudományos munkásságával a kultur-bolsevizmus legveszedelmesebb fajtáját teremtetve meg, fáradhatatlanul ontotta írásait s ha nem jön Európában egy erős nacionalista hullám, a kultur Európa bolsevizálását nem Sztalin ügynökei végezték volna el, hanem Bauer Ottó ausztrómarxista irányának szellemi fegyverekkel harcoló tanítványai.

Mert — ismételjük — a nemzetközi szocializmus egyik különleges és formáiban talán legveszedelmesebb válfaja volt az ausztrómarxizmus. Megalapítói és szellemi vezérei — Bauer Ottó is — abból a zsidó értelmiségi rétegből származtak, amely egyrészt szoros kapcsolatot tartott fenn a liberális szabadkőműves burzsoáziával, másrészt csodálatra méltó ügyességgel tudta megszervezni és évtizedeken át megtartani a munkásság bizalmát. Sajátos módszerük jellemzője a kommunista akciónak a demokratikus szabadság alá való átváltása, de következetes és céltudatos megalapozása volt. Mig a bizonyos mértékig elpolgárisodott német szociáldemokrácia éles határvonalat vont maga és a bolsevizmus között, a nyugati és északi szociáldemokráciák — természetesen abban az időben — a gyakorlatban háttá fordítottak a nemzetköziség elvének, addig az ausztrómarxizmus szellemi vezére, Bauer Ottó kifinomult zsidó agya megszülte a **lappangó bolsevizmus** veszedelmes ideológiáját, aminek segítségével a demokrácia és a proletárdiktatura eszméjét úgy kapcsolta egybe, hogy a marxizmus egységes frontját, még a pártkereteket illetően mindig fenntarthatta. Az ausztrómarxizmus arcát mutatja meg Bauernek az 1926. évi pártnapon Linzben tett kijelentése, hogy a parlamentáris demokrácia az eszköz és a **proletárdiktatura a cél**.

Minket, magyarokat különösen érdekel, hogy Bauer gyakorlati tapasztalatait a magyarországi proletárdiktatura tanulságaiból vonta le, amit több tanulmányában maga is beismer. Ebből a csúfos marxista kudarcból vonta le azt a tanulságot, hogy az európai kulturállamokban, különösen ott, ahol az ipari proletáriátussal erős parasztság áll szemben, a bolsevizmus csak akkor tarthatja magát hosszabb ideig, ha előbb bevehetetlen pozíciókat épít ki magának és az egész néptestet tervszerű belső bomlasztással megfosztja ellenálló képességétől. Ennek a kettős célnak kitünően szolgált politikai téren a közigazgatás minden ágát pártbefolyás alá hajtó formáldemokrácia, a szellem birodalmában pedig a liberalizmustól átvett korlátlan szellemi és lelkiismeretszabadság **jelszava**, amelynek leple alatt nagyszerűen harcolhatott a vallás és erkölcs ellen. A zsidó

faj minden szívósságával dolgozott Bauer Ottó másfél évtizeden át azon, hogy a hatalom átvételének időpontját, amit a németországi kommunizmus győzelme szabott volna meg, a legnagyobb alapaossággal előkészítse.

Ennek az élesesüi veszedelmes zsidóforradalmár intellektuelnek volt egy évtizeden keresztül az ellenfele egy rideg moráleteológus: Seipel Ignác. Ő látta a legvilágosabban, hogy a mézes-mázos békeszólások mögött Bauerék az ausztrómarxizmus teljes diadalrajuttatása érdekében véres polgárháborút készítenek elő. Ő sejtette, hogy azok a kaszárnyaszerű hatalmas munkáslakások, amelyek a vörös Bécs épített, tulajdonképpen veszedelmes harci erődítmények, amelyek körül egykor még véres harcok dülhatnak. Ő látta, hogy Seitz Károly, Bauer Ottó bécsi exponense, mint polgármester és a kétmilliónyi államjellegű Bécs ura és feje, milyen tervszerűen építi ki az osztrák fővárosból az ausztrómarxizmus fellegvárát. Nem volt titok, hogy az ausztrómarxizmus a bécsi polgárságból kipréselt pénzzel kiépítette Közép-Európa vörös fellegvárát, szinte bevehetetlen vasbeton mammutkaszárnyakkal, elsőrendű fegyvertechnikai felkészültséggel és rendszeresen kiképzett védőőrséggel. A vörös iskolákból pedig évről-évre növekedő számban tudott ki az ausztrómarxizmus ifjúsági ideálja, a vallástalan forradalmár. Ebből a gőcponthból szötte a marxizmus a vörös szakszervezetek, pénzintézetek, vállalatok, kulturegyletek, sportalkulatok és intézmények politikáját, innen pénzelt a vallás és erkölcsellenes propagandát és innen gyakorolta befolyását szellemi téren egy vásárolt polgári színezetű zsidó sajtó által egész Ausztriára.

Ennek a hatalmas apparátusnak és ennek a veszedelmes szellemi iránynak volt a feje, szellemi vezére Bauer Ottó. Valami megfoghatatlan gög ülte meg az ausztrómarxizmus vezetőit. Másfélévtizedes munkával kiölték hiveikből a hazaszeretet és vallás érzését és beléjük nevelték a „minden kerék megáll, ha erős karunk úgy akarja” dölyfös jellegének mámorát. Deutsch Gyula, Bauer Ottó dialektikájának gyakorlati végrehajtója büszkén hangzott, hogy a vörös gárda legyőzhetetlen.

Az első csalódás azután Hitler diadalrajutásával jött. A nagy német birodalom népét magával ragadta a nemzeti gondolat és a németországi szociáldemokrácia felmorzsolódott. Ausztriában Dollfuss kancellár is megkezdte az ausztrómarxizmus tervszerű felszámolását. Bauerék lassan megdőbbsenve vették észre, hogy az ő hadsoraik is ritkulnak. Végző lépésre szánták rá magukat. Külföldi összeköttetések révén annyi fegyvert és robbanószert csempészték be az országba, hogy hadsergeket hónapokig tudtak volna eltartani. A drága embervér és emberélet sohasem jelentett szemükben értéket, megrendezték hát az utolsó nagy ellenállást, az 1934. évi februári polgárháborút. Napokig folyt a harc Bécs utcáin és az ausztrómarxizmus elvesztette a csatát. Dollfussék végleg felgöngyölítették az ausztrómarxizmus politikai és társadalmi frontját, a vezérek pedig külföldre menekültek.

Bauer Ottó Csehországba ment. Tudta, hogy az ausztrómarxizmus bukásával a nyugat-európai marxizmus végzetes csapást kapott. Azóta az emigránsok gyökértelen életét élte. Brünnből, majd legutóbb Párizsból még ontotta a marxista írásokat, meghirdette a harcot a fasizmus ellen, de hangjára nem kapott rezonanciát. A német népet, Ausztriát is új irányok ragadták magukkal s az ausztrómarxizmus kétévtizedes munkájának a nyomait is kiradirozták lassan a lelkekből. Az utolsó nagy csapás, amit Bauernek meg kellett élnie, az Anschluss volt. Valamikor az ő nagy álma volt a két német állam egyesülése a marxizmus jegyében. Amit megélt, az az egyesülés más volt.

Egy fél évtizeddel ezelőtt Bauer Ottóról, mint veszedelmes ellenfélről irhattunk volna nekrológot. Ma, egy halott mozgalom, egy örökre elűnt szellemi irányzat ittmaradt utolsó megkopott képviselőjétől búcsúzunk. Egy embertől csupán, aki az emigráció magányában talán maga is rádöbbsent az igazságra...

LEGFRISSEBB KÖNYVEK:

Dederich: Szentbeszéd vázlatok	72 lei
Gyénessy: Uram nem vagyok méltó	60 "
Láng-Solymoss: Rövid liturgia	116 "
Láng: A munka élettana	116 "
Noszlopi: Világnézetek	175 "
Walter: Isten képe	110 "
Trikál: Az új szellemiség	105 "
Rusznayák: A nő a modern társadalomban	72 "
Kendy-Finály: Vitaminok	116 "
Adine: Arnpárti város	35 "
Petró: A gyermek korai szentáldozása	105 "

Asszonyok dolga

Hogyan öltözködünk nyáron?

Divatos a mosóanyag mindenképpen, nem csupán a délelőtti ruhák készülnek pikéből, battisztból, vászonból és kartonból, hanem az elegáns délutáni ruha, valamint az estélyi toilleit is készülhet hímzett svájci battisztból és kartonból éppúgy, mint organdiból. Érdekes a pettyes battiszt nagy sikere, mint kalapdiszt is alkalmazzák és az egészen kispettyes színes battisztot így is nagyon szeretik. A karton még soha nem volt ennyire divatos, mint az idén. Legalább is nagyon régen volt, mikor a kartont viselték, de akkor még nem volt annyira „bevett” társasági divat, mint ma. Kartonból a legegyszerűbb ruháktól elkezdve egészen a legdivatosabb ruháig készülnek toilletek, pl. legújabbban a színes karton fürdőruhák a divatosak. Az idén a karton az adoul! Sikkes kis melltartók, rövid kis szoknyák a derékra csavarva, készülnek kartonból éppúgy, mint rövid nadrágok. A karton-fürdőruhának még az az előnye is meg van, hogy amikor kijövünk a vízből, remek napozó ruhának felel meg. Nagyon ügyes ötlet tehát mindenképpen a karton fürdőruha, mert amellett, hogy sikkes, praktikus, még olcsóbb is a drága, divatos úszótrikónál. Ügyes divathölgy a ruhatárát, ha felszereli, egy pár ilyen kartonruhával változatosá teheti a strandfelszerelését vele! A nyári estélyi toilletek nagyon változatosak. Divatos a hosszú organdi ruha, sokszor kis boleróval, bő, elálló szoknyával, amely alá vagy tafft-, vagy keményített batizt alszoknya divatos. Szépek a pasztellszínű uni-, vagy emprimé estélyi ruhák, nemkülönben divatosak az organza emprimék is, színes, fiatalányos, bársanyszalag-övekkel. Rendkívül sikkesek a virágmintás tüll emprimék. A tüll-toilletek alá szintén tafft vagy színes csipkealsót visel a divatos dáma. A szoknyák rendkívül bőveik és elállók, annyira, hogy a divathölgyön nem csupán egy, hanem több alszoknya is van, mint „Uram bocsás” a sokszoknyás falusi kislányokon, hogy a szoknya „elálló” legyen! Divatosak az applikációk, fodrok és a színes csipkeruhák. Csipkeruhákat elütő színű csipkesálakkal, vagy kepekkel is készítenek. Az idei nyár egyik legfőbb divatanyaga a csipke, úgy anyag, mint díszítés formájában. Fekete csipke-kepek vagy bolerók is divatosak az estélyi ruhákhoz. Ezeknek meg-

van az az előnyük, hogy bármely pasztellszínű estélyi ruhákhoz egyaránt viselhetők. Délelőtti sporthoz a legdivatosabb mosóanyagból készült angolos ruhákat viselik, amelyek rendkívülien egyszerűek, a szoknyák legtöbbször röviden holba rakottak, a derekuk férfingszerű, angolosak. Nagyon sikkesek és elegánsak a nyerselyemből készült angolos ruhák és kosztümök. Aki elutazik, mindenesetre okosan teszi, ha ruhatárából nem hagyja ki a mindig elegáns nyerselyem kosztümöt, amely színes blúzokkal nagyon jól „öltözteti” a divatdámát. Nem szabad túlságosan bőditő parfümöt használni az elegáns nőnek. Kámikulában, ajánlatos a sokkal enyhébb virággillat, a kellemes, diszkrét és könnyű „Eau de Cologne”, mert a nehéz erős parfüm használata nyáron nem elegáns és kellemetlenül hat, vannak, akiknél fizikai rosszullétet vált ki nyáron az erős parfüm illata.

Londonban divatossá lett — a madár. Ez a londoni hölgy kedvence kakadujával a korzón sétálgat.

Akonyha körül: Finom tészták

Alma-harlotte

Hozzávalók: Pár szelet tejeskenyér és 60 deka alma, 14 deka porcukor, fél citrom leve, nyolc deka mazsola. Öntetnek kevés barackíz.

A kuglófformát jól kikenjük vajjal, tejeskenyérből hosszú vékony szeleteket vágunk, a formát kirakjuk velük. Pároljunk le 60 deka almát cukorral, minden íz nélkül s tegyünk hozzá mazsolat s töltsük a kenyérral kirakott formába. Sütőben szép világossárgára süssük meg. Tálalásnál kiborítjuk s hozzá vékony barackízet adunk.

Cukorhabkosárák tejszinhabbal, eperrel díszítve

Hozzávalók: 18 deka porcukor, három darab hat dekás tojás fehérje, három deci tejszinhab, 15–20 deka eper. Viasz a sütőpléhre és indiáner formák kenésére.

Sütőpléhre helyezünk pár darab indiáner, vagy egyéb kosáráknak megfelelő formát megfor-

Baile Episcopostibe érvényes kedvezményes kád-és tükörfürdőjegyek kiadó-hivatalunkban kaphatók.

ditva és tegyünk pár percre a sütőbe, hogy melegen tudjuk felkenni a viaszt. A viasszal megkent formákat most kihűtjük és elkészítjük a kosárka tésztáját. Három tojás fehérjét habbá verjük a cukorral egy lábasba teit forróvíz gőze fölött. Ha a hab jó kemény, akkor nyomórózsákba tesszük és a viasszal megkent formákra, kosáralakura spricceljük. Kihűlőfélben lévő sütőben inkább szárítjuk, mint sütjük a habkosarat. Ha ropogós keményre száradt, akkor egy pillanatra a meleg sütőbe tesszük, hogy a viasz felolvadjon és a kosárákat könnyen tudjuk leszedni. Aztán tejszinhabbal megtöltve s eperrel díszítve tálaljuk. Ezeket a habkosárákat különböző gyümölcsökkel tálalhatjuk parfaik mellé is.

Alma vagy banán americain

Hozzávalók: Személyenként egy alma, egy narancs vagy banán, hat deka porcukor a behintés, egy deci maraschino, 10–14 darab babapiskóta, öt deka tisztított mandula, négy tojásfehérje, tíz deka porcukor.

A megtisztított almát és narancsot felszeleljük vékony szeletekre, karikákra és tűzálló tátra rakjuk. Meghintjük cukorral, majd vágott tisztított mandulával, aztán befedjük babapiskótával és megdísztjük igen keményre vert tojáshabbal, amelyben elvertünk tíz deka porcukrot. Pár percre forró sütőbe téve, keveset szárítjuk a habot, majd maraschinólikórral megöntözve, meggyújtjuk és azonnal asztalra adjuk.

Végre biztos szer a sváb- és ruszli-bogarak ellen

„NEOTOX”
INSECTICID: CUTIA LEI: 18

Mentse meg ruháit a molyoktól „MOLITOX” használata által. Egy dobozegész szezonra elég. Ara 15 és 25 lei.

Kapható: Gyógyszertárakban, drogériákban, illatszertárakban és szaküzletekben.

Eperkocsonyával (gelével) töltött alma

Hozzávalók: Nyolc darab középnagyú alma, 12 deka porcukor, fél citrom leve. Krémjéhez: egy deci tejszín, három egész tojás, fél rud vanília, vagy egy kávéskanálnyi vaníli, nyolc deka cukor, nyolc szem cseresznye.

A kivajazott tűzálló tálba annyi piskótát rakunk körül, hogy az egész tál szorosan legyen körülállítva. A megtisztított almákat citromos vízben megmossuk s magjukat, magházukat eltávolítjuk, úgy hogy az alma közepén lyuk legyen, úgy hogy a szítán áttört epergeléet beletölthessük. Lefedhető edényben felfőlőzzük a 12 deka cukrot, fél citrom levét, két deci vizet s az almákat csendes forrással puhára főzzük benne, úgy hogy szét ne főjjenek. A kivajazott tűzállókat körülrakjuk babapiskótával, majd elhelyezzük benne az almákat és minden almába, geléet téve tejejére, egy szem cseresznyét teszünk, aztán a következő mártással leöntjük. Habústbe keverjük össze a cukrot, vaníliát, tojássárgáját hidegen, majd tüzre téve állandó keveréssel felfőlőzzük majdnem habzásig, majd a tűzről levéve, keveset hűtjük és hozzákeverjük három tojás fehérjének kemény habját. Az almákat teljesen befedjük egyenletesen, majd közepmeleg sütőbe téve lassan kisütjük, úgy hogy a krém felső része arany-sárga legyen. Kevés rummal hígított almalevel kevert eper- vagy ribizligelével, külön mártáscsészében adjuk asztalra.

Vaníliás kiflik

Tizennyolc deka lisztből, tizenkét deka vaníliás cukorból, hat deka vajból, egy tojássárgájával és kevés citromhéjjal tésztát gyurunk. Amikor összeáll, hengeralakúra formáljuk, kis darabokra vágjuk és liszttel meghintett gyuródeszkán kis kifliket alakítunk. Közepes tűznél átsütjük és ha kihült, két végüket csokoládéba mártjuk. Hideg helyre papírra rakjuk, amíg a máz megszárad rajtuk.

Hasznos tudnivalók

SZEKRÉNYEK POLCAIT

papírossal szokták lefedni. Különösen ott, ahol gyakran kell váltani a papírost, sokkal célszerűbb fehér zománccfestékkel befesteni, illetőleg bevonni. Természetesen, mielőtt használatba vennők a polcokat, egészen meg kell száradniok.

NYAKKENDŐ TISZTÍTÁSA.

Selyem nyakkendőt könnyű tisztítani házi-lag, fél deci víz és fél deci alkohol elegyével, amelybe belemártjuk a tiszta ruhakefét s ezzel szál irányában tisztára keféljük. Vasalói csakis a balfelén szabad, a nyitott részeket keresztül.

SZENESLAPÁT, SZÉNTARTÓ

nem rozsdásodik meg, ha időnként szalonnabőrrel, vagy olajjal átdörzsöljük.

A titokzatos mosolyú Madonnák művésze

A mai zaklatott emberben nem árt apró fogásokkal felkelteni az érdeklődést. Talán hiába csábítanám csupán a Bernardino Luini névvel, akármilyen melódikus hangzású és akármennyire emlékeztet is egy pillanatra Itáliára. Luini különben sem tartozik a festészet nagy hősei közé, az átlagos műveltségű olvasó előtt neve alighanem ismeretlen. De ha nem is a legelső közül való, kétségtelenül kiváló alkotóművész volt.

S ha már ilyen csábító címet választottam, alighanem fején találtam a szöveget, amikor Luini-t a titokzatos mosolyú madonnák mesterének neveztem, mert hiszen igaz ugyan, hogy tevékenységének a madonnákat ábrázoló táblaképek, vagy más szóval függő festmények csak kisebbik részét alkotják, de nagyrészt Itáliában maradt falfestményeit a művelt világ is kevésbé ismeri, mint igen kedvelt Madonna-képeit. Ami pedig a titokzatos mosolyt illeti, ez a megkülönböztetés is jól illik reá. Megtaláljuk ezt a mosolyt nemcsak Madonna-képein, mert ott dereng az egyéb vallásos tárgyú alkotásai alakjainak arcán is, a férfiakén éppen úgy, mint a női ábrázatokon. Ez a különös, befelé forduló ábrándos és titokzatos mosoly Leonardo da Vinci felejthetetlenül bevésődő mosolyának enyhébbé vált folytatása. Nincsen meg benne a csodálatos varázsló démonisága, mely a Mona Lisa arcán vagy egyéb alkotásainak alakjain nemcsak gyönyörködte, hanem meghökkent, végtelenségérzetet kelt bennünk. De mégis éreznünk kell, hogy ez a mosoly, mely Luini alakjainak arcán előlik, ennek a mosolynak visszfénye. Szelidebb és merengőbb, jóságosabb és kevésbé zárkózott, nem nyugtalanít, hanem inkább alázatosságra int, Luini madonnái és szentjei áhítatos magukbaszállással borúlnak le a hit mély titokzatossága előtt.

Luini, aki a Lago Maggiore melletti Luinóban a XIV. század hetvenes éveinek végén született, egész életét Felső-Olaszországban élte le. Működése a Pávia és Lugano közötti területre terjedt ki. Milano, Saronno, Zegnano, Monza és Como voltak legfőbb állomásai. Kezdetben Bramantino és a fanyar művészeti Borgognone voltak rá bizonyos hatással, de a nagy festészet levegője igazában csak akkor csapta meg, midőn Leonardo da Vinci művészetével megismerkedett.

Luini, a lírikus

A két Luini Madonnái a magyar Szépművészeti Múzeumban ugyanazon a falon függ, mint Boltraffio fölötté érdekes Madonna-képe, amelyen alighanem Leonardo is munkálkodott, szomszédságukban ott gyönyörködhetünk Correggio remek Madonnájában, mely világviszonylatban is a legkiemelkedőbb festmények közé tartozik. De akármilyen veszedelmes környezetbe kerültek is, Luini képei kitűnően megállják helyüket, sugárzóan szépek, feltétlenül magukra vonják a szemlélő figyelmét és gazdagon ajándékozzák meg az érdeklődőt.

Mindkét festmény az Esterházy hercegi gyűjteményből származik. Mindkettőt Leonardonak tulajdonították. A hercegi képtár 1815 évben készült németnyelvű bécsi katalógusa, mint Leonardo műveit sorolja fel, de a mai művészettörténeti tudomány mindkettőt majdnem egyhangúlag Luini alkotásainak állítja.

Az egyik Madonnát a gyermek és a Szent Erzsébettel és fiával, a kis Keresztelő Szent Jánossal ábrázolja, a másik alexandriai Szent Katalin és Szent Borbála közé helyezi a kis Jézust testéhez ölelő Szűzanyát.

Mindkét festmény egy kissé még emlékeztet a quattrocento kifejezőmódjaira, különösen az alakok elhelyezkedésének meglehetősen egysíkúságával. De a sötétes színezés mélyége, a fényhomálynak chiaroscurónak gazdag felhasználása, a kompozíciónak egy cselekvés-

köré helyezése (mindkét képen a kis Jézus mozgására van a hangsúly helyezve) már a cinquecento levegőjét árasztják. És kisebb-nagyobb mértékben előlik a Madonna és a női alakok arcán az a titokzatos mosoly, melyet előbb már emlegettünk, a leonardói ajándék.

Ezek a képek különben szembeötlően mutatják, hogy Luini lelkiségének alapvető hajlandósága lírai volt. Luini nem a fékezetlen indulatok festője, mélységes szenvedélyeket bemutatni nem adatott meg neki, de tökéletes az érzékifejezésében. Típusai bájosak, vonzók és gazdagon adja a női arcok átszellemült szépségét.

A földi-szépség ünneplője

Persze Luini képeinek átszellemültsége nem éri el a trecento vagy quattrocento vallásos ábrázolásainak áhítatos emelkedettségét. Luini alkotásai nem sugározzák a vallásos rajongásnak meg nem alkuvó szellemét, nem fenségesek. Lány vonalvezetése és ékesen hízog színezése földi örömeiket sugároz. Még szűzies, de mégis mosolygó érzékisége leplezetlen életörömet áraszt. Az ő korában a testi szépség már követelte jogát a fenséges mellett, kortársainak szeme már a földi életre is irányult és minden aggodalom nélkül tudott örülni, lelkesedni az emberi test vonalain, szépségein, a női arc sejtelmes bájoságán. S amidőn a hit és vallás az istenség magasztosságának imádatában látta ugyan még az emberi lét legmagasabb értelmét, ezt az imádatot a földi szépség mind érzékiesebbé váló formáiba burkolta. És talán Luini titokzatos mosolya nem is volt egyéb, mint tartózkodóan szemérmes mosolygás, mely a véges világ szépségeinek szólt. Ennek az ég felé tekintő de mindinkább földi jellegű áhítatnak össze kellett férnie az életörömmel, még a kis Jézus is mintha elveszítene nála sacralis ártatlanságát és teljes földi szépségben tündökölt.

Luini művészete, különösen a leonardói hatás alatt kifejlődött korában egy második, emelkedettebb világba való távozást jelent, amely a legnagyobb hatás elérésére már erősen válogat a közvetlen életelemek között. Ebben a világban a testi és formai szépségnek

Harsányi Lajos:

HALOTTHOZ

Mért nem törődöl égő könnyeinkkel,
Ha szólnál, hangod úgy szívünkbe zárnánk,
Mint tenger énekét a kagyló,
S bár életünk hamar hanyatló,
Holtunkig lenne enyhétadó párnánk,
Ha egyszer még hallhatnánk drága hangod,
Ez elsüllyedt harangot.

S mért hunyt le két szemed?
S miért e döbbenet,
Mely megdörmesztette egész valódat?
Mért nem törődöl égő könnyeinkkel,
Melyeknek gyöngyö gyémántként csilingel?
Fejédnél gyertya ég és lassan olvad.

Körötled tompa gyász, halotti pompa,
Virág, szalag, koszorú nagy halomba
S te rá se nézel e fekete gyászra,
Csak fekszel itt s meredt arcod vigyázva
Az égre fordul
És zordul
Szorító olvasó sötét öledben
S fekszel hanyatt a dermedt bűvöletben.

Ugy-e, azért vagy oly riadt
S azért nem érdekel fiad,
Se könny, se gyász ez órán,
Mert mint az orkán
Fölment a Függyöny?
És olyat lát szemed,
Hogy minden mást feled
S a látvány kényszerít,
Hogy dermedt lényed itt
A nagy csodán, a megdöbbentően csüngjöv

Prézli és szál-véd-
jegyre a sakk táblára

**Több mint 600
különféle színben**

kapható minden szaküzletben a
Gütermann varroselyem. Kérjen
mindig Gütermann varroselymet és
vásárlásnál figyeljen a gyár-
védjegyre (sakk tábla) valamint a
Gütermann névre

tisztult harmóniája él, amely csak fiatalágot ismert, de nem tud hervadásról és halálról. Azok a témák, amelyekben a korai renaissance naiv örömet lelte, például az öregség ráncos, mélyen barázdás arca, vagy az arca furesa különösségei, amelyeket még Leonardo is olyan mohón jegyzett fel vázlatkönyvébe, Luininál alig fordulnak elő. A fájdalom arctorzításai sem érdekelték, sőt borzalmas témákra is nyugalmat tudott önteni. Méltán híres festményén, amelyen Salome sejtelmes mosolygva mutat Keresztelő Szent János vágott fejére, semmi sem szól a halál kegyetlen borzalmaságáról.

A magyar Szépművészeti Múzeum Luini-képei kevés és megfontoltan elrendezett elemekből épülnek fel. A figyelmet a komponálás teljesen az alakokra irányítja. Szerkesztésük módjában jól fel lehet ismerni a renaissance delelőjén annyira túlsúlyra jutott elrendezést, amely az alakosortot egyenlő oldalú háromszög módjában rendez el, ez a háromszög azonban itt nem felfelé, hanem lefelé vékonyodik.

A Chiaroscuro mestere

A körvonalak összehangolásán túl Luini budapesti Madonna-képei jól mutatják az alakoknak bizonyos akcióban való összekapcsolását is. Különösen azon a festményen figyelhető ez meg, amelyen a Madonna, Szent Erzsébet, a gyermek Jézus és a gyermek Keresztelő Szent János láthatók. A kis János virágot nyújt Jézus felé. Ez feléje hajlik és át akarja venni a virágot. A Madonna közelébe enged Jánoshoz az ölében nyugvó kisdedit és érdeklődve nézi kettőjüket.

Feltűnő szépen vannak modellálva Luini e festményein az arcok és a meztelentől maradt testrészek, mégpedig az árnyékolás és megvilágított testrészek lágy átmeneteinek hangsúlyozásával. A quattrocento festője mindent egyenletesen világít meg, árnyékolást még alig ismer. Leonardo és iskolája azonban teljesen felhasználja és vele emeli ki a test látványát. Leonardo feljegyzéseiben azt írja egy helyütt, hogy a művészet magaslata az árnyékok és fények helyes és természetes elosztásából származik, amit chiaroscurónak — fényhomálynak — neveznek. Ha egy festő visszariad attól, hogy árnyékokat alkalmazzon ott, ahol azokra szükség van, csúfságba esik és művét megvetetté teszi a hozzáértők előtt, hogy cserébe a tömeg és a tudatlanok hamis megbecsüléséért kolduljon, akik a képen csak a színezés behízog pompáját nézik, anélkül, hogy reliefre ügyelnének. Egy másik feljegyzésében pedig a következő tanácsot adja: „Arra vigyázz, hogy az árnyék és a fények vonalnak és körvonalnak nélkül, miként a füst, menjenek át egymásba.” A chiaroscurót, a fényhomályt, tehát sfumátóval, azaz füstsz-

Mallorca és Minorca

Három nagyhatalom versenye a Földközi-tenger „ku'csáért"

rően lány átmenetekkel kell kiegészíteni.

Leonardo nagy hatásának lehet tulajdonítani, hogy a lombardiai festészet a chiaroscuro és a sfumato alkalmazásával az arc modellálásban felülmúlja összes olasz kortársait. Megfigyelhetjük a két Luini Madonna-képen, hogy a tanítvány milyen kitűnően követte a mester tanítását. Gazdagon alkalmazta az árnyékolást, amely meglehetősen mélyen sötétíti el a beéje burkolt felületeken a helyi színeket, míg ezek a fénytől megvilágított részekben pompásan érvényesülnek. De követte Luini Leonardót a sfumato alkalmazásában is. Ott ahol festményein a fények árnyékba mennek át, a körvonalak legnagyobb mértékben oldódnak fel, de mégis észre kell vennünk, hogy Luini festményei ebből a szempontból is mervebbek; keményebbek, mint Leonardo alkotásai.

Nem epigon

Kétségtelen, hogy Luini festményei nem egy teljesen kiérett kor, nem egy minden mesterségbeli eszközön korlátlanul uralkodó virtuozitás termékei. De ezzel szemben éppen olyan kétségtelen az, hogy művei friss közvetlenséget árasztanak magukból. Az értelemnek és elfogódottságnak azt a fiatalágát, mely az elmúlóban álló ifjúság és a kiérlelődő férfikor határán áll. Fel-felesillan még bennük az ifjúság naivitása és bájosága, de mégis helyet enged már a kezdődő férfikor mélyebb tüzü, nyugodtabb és összefoglalóbb erejének.

Ha végül felvetjük azt a kérdést, hogy vajon mitféle hely illeti meg őt az itáliai festészet kialakulásában, hogy vajon hallatlanul kimagasló mesteréhez viszonyítva csak törpe utánzó, csak egy sugárzó nap halvány visszfényének szabad-e őt tekintenünk, a válasz nem lesz kedvezőtlen Luinire.

Utánzó, vagy epigonnak nevezni igazságtalanság volna. Az utánzó, az epigon a nagy elődtől csak a külső formákat kölcsönzi, hogy lelke kicsinységét beléjük rejtsse el.

Igaz, hogy Luini sokat tanult Leonardótól, akinek mélyes hatása átlakította művészetét. De ahhoz, amit tőle tanult, sokat tudott hozzáadni a magyából is: tisztá, derűs, meleg érzelmi világot, amelyet frissen, közvetlenül őszintén, választékos finomsággal közölt.

FARKAS ZOLTÁN.

Az utóbbi időben ismét a nemzetközi érdeklődés középpontjába került a Baleárok szigetcsoportjának két legfontosabb szigete: Mallorca és Minorca. — Olyan hírek láttak ugyanis napvilágot, hogy a spanyol köztársasági kormány Minorca szigetét felajánlotta Angliának és Franciaországnak katonai támasz-

pont céljaira. Hogy ezért ellenszolgáltatásként mit kért, arról hallgattak a közlések. Ez a két dallamosnevű sziget mindig jelentős szerepet játszott a tengerrel bíró európai népek életében, de talán még sohasem volt olyan életbevágó fontossága, mint éppen a spanyol konfliktus kapcsán. Aki annakidején a nyoni konferencia felszólalásait figyelemmel kísérte és tud olvasni a sorok között, nagyon jól tudja, hogy a kutya a baleári szigeteken van elásva. Anglia, Franciaország és Olaszország egyformán tisztában vannak azzal, hogy ez a festői szépségű szigetcsoport a Földközi tengeri hegemonia kulcsát jelenti.

Békésebb időkben a gyönyörű szigetcsoport a hajózási vállalatok luxusjáratainak kedvelt kirándulóhelye. Szubtrópusi éghajlata és ideális fekvése rengeteg turistát vonzott, akik nem győztek betelni a szigetek tündérszerű szépségével. A sok kis sziget közül az évszázadok során a két legnagyobb jutott fontossághoz, mert kereskedelmi és katonai szempontból a többiek nem voltak alkalmasak sem kikötő, sem katonai bázis kiépítésére. Kettőjük közül Mallorca, vagy Majorca a „nagyobb” — innen a neve, — Minorca pedig a „kisebb”. Mallorcát a forradalom kitörésekor a nemzetiek rajtaütésszerűen hatalmukba kerítették, míg a katonailag jobban megerősített Minorca a köztársaságiak kezében van.

A történelem során Minorca és általában a Baleárok mindig is a Földközi tengeri hajózás legkritikusabb pontját jelentették. A hajósok már a középkorban felismerték, hogy az uralkodik a Földközi-tengeren, akinek kezében vannak a szigetek. Anglia, amely leghamarabb eszmélt rá a gyarmatosítás jelentőségére, már 1713-ban, az utrechti szerződésben nemcsak Gibraltárt, de Minorcát is megszerezte. A sziget gyakran cserélt gazdát, leghosszabb ideig az angolok voltak az urak és ez a körülmény erősen befolyásolta a Baleárok kulturális fejlődését. A szigetek kulturális jellege erősen angolos. Sem a házak stílusa, sem a ruházkodás vagy életmód stílusa nem árulja el a spanyol uralmat.

Egyetlen pillantás a Földközi tenger és partvidékének térképére, megmagyarázza a szigetcsoport életbevágó jelentőségét. A közvetlen utvonala Marseille és Észak-Afrika között a Baleárok mentén vezet. Nem szabad elfelejteni, hogy Algír és Marokkó nem csupán gyarmatai Franciaországnak, hanem közizgatásilag is az anyaországához tartozó departement-ok. A hajót Marseilleből Oranba Ibiza mellett húzódik, Mallorca és Minorca szigete között.

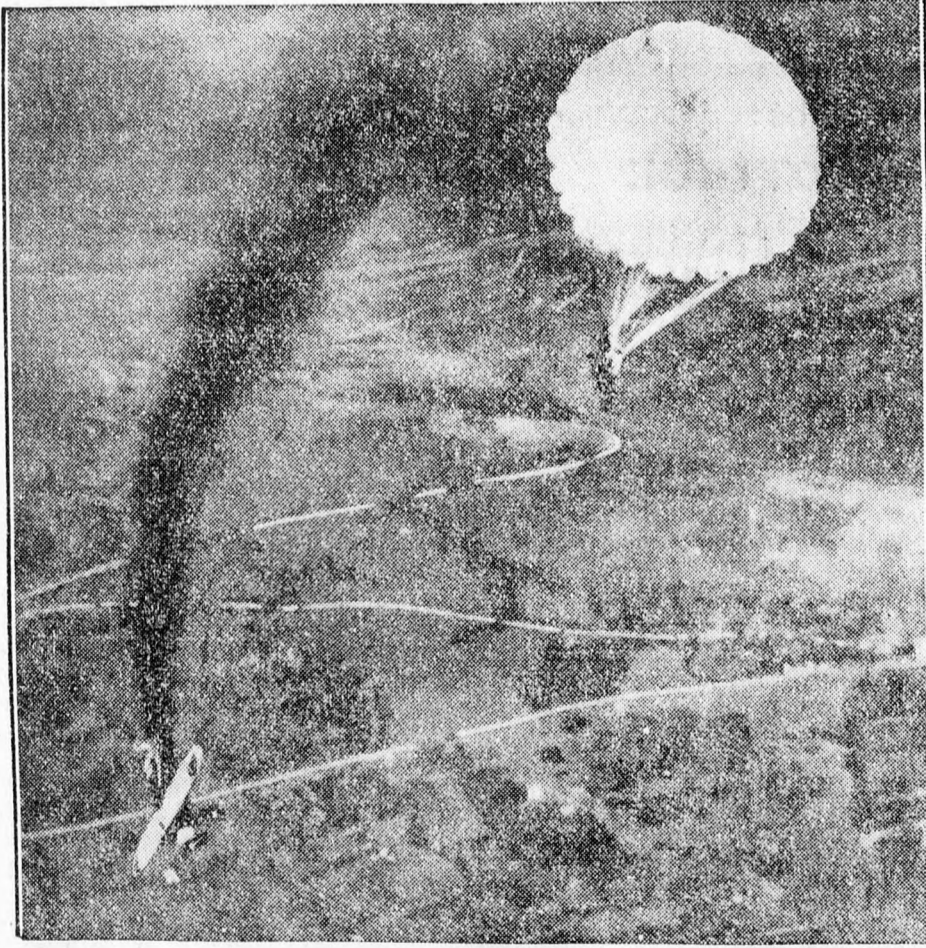
A taktikai ütközőpont.

Minél bizonytalanabb ezen az utvonalon a hajózás, annál kritikusabbá válik Észak-Afrika helyzete Franciaország szempontjából. A hajózás, amely normális körülmények között a francia nemzetgazdaság egyik legfontosabb jövedelmi forrása, válságba kerülne, ha ezt a szigetcsoportot egy ellenséges érületű nagyhatalom bírná. Már most is az a helyzet, hogy a szigetcsoport mellett elhajózó rakományokat a biztosítótársaságok csak igen magas tarifa mellett biztosítják.

A gazdasági szempontok mellett azonban nem hanyagolható el a szigetek hadászati jelentősége. Háború esetén, a mozgósítás pillanatában a Baleárok valóságos puskaporoshordóvá válik, amelynek megszerzéséért a nagyhatalmak kétségbeesett erőfeszítéseket fognak tenni. Franciaország embertartalékja Észak-Afrikából kerül ki és a gyors szállítás szempontjából végzetes csapást jelentene egy ellenséges nagyhatalom jelenléte a Baleárokon. Ebben az esetben a francia csapatszallító hajók kénytelenek lennének a Baleárok és Szardínia szigetek közötti hosszabb utvonalat igénybevenni, ami gazdasági és katonai szempontból egyaránt hátrányos.

A politikai helyzet tehát borotvaélen táncol a Földközi-tengeren. A két ellenséges sziget, Minorca és Mallorca farkasszemet néz egymással. Békében ikrek, most gyűlölt ellenségek. De egyben olyanok is, mint a körülrajongott szépasszony, akinek birtokáért három nagyhatalom verseng. (n. b.)

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenki a „MAGYAR LAPOK”-at.

A spanyol harctéren a köztársaságiak lelőttek egy vadászrepülőgépet, amelynek vezetője ejtőernyővel kiugrott az égő gépből és megmenekült.

Nagy énekesek tündöklése és bukása

Az elmúlás örökérvényű törvénye alól nagy művészek sem kivétel. Ők is épügy megöregszenek, mint egyéb embertársaik. Az elefántcsontbillentyűk, vagy a hegedűk húrjai felett táncoló ujjak elvesztik varázsos fürgeségüket, a hang, mely valaha zengve töltötte be a színház csarnokát, megtörik, elveszti fényét és egyszer csak az újságok írják: a nagy művész visszavonul a nyilvános szerepléstől. Mindenki megöregszik... Ez a világ rendje.

A színpadtól nehéz elszakadni. A közönség legnagyobb része nem is tudja, mit jelent a művész számára a színpad: ez az ő igazi életük. Nem a pénz, nem a népszerűség, nem a hírnév az, ami a nagy művészeket élte, hanem az a szuggesztív hatás, mellyel ezeket ragad magával az a tudat, hogy amikor végignéz a nézőtérben, a sok ember mind érette jött ide, s míg csak a függöny le nem gördül, azt csinálja velük, amit akar: úgy nevetnek, sírnak, örülnek, tapsolnak, hogyan akarja! S ennek a tizezreket lenyűgöző varázserőnek, embertársai feletti különleges hatalmának elvesztését egy művész sem ismeri el szívesen akkor sem ha már a teste-lelke a csendes öregség megérdemelt nyugalomára vágyik. De mennyivel nehezebb beismerni ezt a veszteséget akkor, ha — mint az énekeseknél oly gyakori — a művész élete delén ereje teljében következik be. A leghatalmasabb emberi érzések egyike: a művészi hűség nem engedi beismerni még önmaga előtt sem, hogy ideje lejárt. Csak muló indiszpozíció, amely nem sokáig tarthat s utána ismét úgy fogják ünnepelni, mint annakelőtte — mondja. Pedig lelke mélyén talán érzi, tudja, hogy a régi diadalok soha többé nem fognak megisméltódní. Hány nagy művész ismerünk, akiknek ily szomorú sors jutott osztályrészül. Akikről ma a feledés sűrű homályában a közönség azt sem tudja, élnek-e még. Róluk, korunk letragikusabb sorsú nagy művészeiről emlékezem itt meg és amíg tragédiájuk meglevénedik előttünk, szedjük elő művészetük régi híromdóit, hűséges megőrzőit: lemezeiket.

Tetrazzini

Legendás név! A Metropolitan-opera fénykorának egyik legünnepeltebb csillaga. Fiatalon fedezték fel és rövid idő alatt elhomályosította kora legnagyobb koloratúrekesknőjének, Marcella Sembrich-nek nevét. Amerikában rajongtak érte. Erdékes, míg az újvilág mint a legnagyobb művészt tisztelte, hazájában, Olaszországban soha nem ismerték el művészetét. Lemezei Európában is sok hívet szereztek Tetrazzini-nek, akinek nemcsak hangjáról, hanem vagyonáról és mesés ékszeréről is legendák keringtek. Végre 1913-ban sikerült átcsábitani Európába. Turnéja során ellátogatott Budapestre is, ahol a Traviata címszerepében lépett fel. A jegyeket 1-2 nap alatt elkapták és zsufolt ház várta a ritka csodát. Ott volt egész Budapest. Tetrazzini azonban többi nagy kollégája példáját követve, Pesten meghukkott. Már a megjelenése is csalódást keltett: alacsony, rendkívül kövér, köpcös nő jelent meg a színpadon a tündőbajos Violetta szerepében. Értethető, hogy nem tudott illuziót kelteni. Hangja is megkopott már. A csodás diszitményű koloratúrákat hiába várta a közönség. Csendes bukás volt. Ezután még sokat hallottunk Tetrazzini-ról. Megirtak a lapok, hogy kikoszarozta Carusót, ott hagyta a Metropolitan, hazautazott Firenzébe és teljesen visszavonult a nyilvános szerepléstől. — Rendkívül feltűnést keltett regényes házassága: egy ifjú arisztokrata, aki egészen belebolondult az öregebb énekesnő hangjába, feleségül vette. — Természetesen Tetrazzini óriási vagyona nem volt akadály. Ez a legendás vagyon azonban az ifjú férj sikertelen vállalkozásain egészen eluszott. Tetrazzini ismét visszatért Amerikába, régi sikereinek színhelyére. Itt szánakozva fogadták az egykor annyira körülrajongott művésznőt. Az egyik nagy mozi kegyelstől előadásai szünetében léptette fel Tetrazzini-t, aki egy pár dollár fellépti díjért énekelte leghíresebb áriáit, hogy megkereshesse mindennapi kenyerét. Tetrazzini, akinek a Metropolitan nem is olyan régen esténként négyezer dollárt fizetett! (Lemez: „Una Voce Poco fa”, „Il Barbieri di Siviglia”, Rossini.)

Jadowker

sorsa nem kevésbé érdekes. A női szívek bánya, a legdalliasabb tenorista, mint kántor kezdte karrierjét. Először szülővárosában, Rigában lépett színpadra, de csakhamar a berlini Staats-Oper körülrajongott tenoristája lett. Diadalt-diadalra halmozva járta be Európa nagyvárosait, sőt gyakran szerepelt Amerikában, a Metropolitan Operában is. Jadowker kezdő énekes korában jelentkezett a budapesti operaháznál is. Itt azonban még a kórúsbá sem akarták leszerződtetni. Egyáltalán nem neheztelt ezért és mint befutott művész igen gyakran kereste fel Budapestet. A Népepera ná-

boru előtti éveinek előadásain — Jadowker, Paretto s Vigna együttes szereplése — Budapest legnagyobb zenei eseményének számított. A kritikusok istenítették: az egyetlen — riák — aki ma Carusó mellé állítható. Vilmos Császár kedvenc énekesé azonban nem sokáig élvezhette dicsőségét. Karrierje tiszavirágéletű volt. Hatalmas fényű, amellelt mégis lágy hangja, amely egyaránt alkalmassá tette őt mind az olasz operák lírai, mint a Wagner zenedrámák hősi szerepeinek interpretálására, pár év alatt megkopott, elvesztette tüneményes csengését. A kudarcok sorozata után Jadowker visszatért régi foglalkozásához és ma is, mint kántor él Rigában az egykor halványozott tenorista, akinek egyik leghíresebb alakítása a Lohengrin címszerepe volt. („Grals-Erziehung”, „Lohengrin” Wagner.)

Baklanow

hosszu szünet után tavaly jelent meg a Városi Színház Carmen-előadásán. Sajnos, nem a nézőtérben. Szomorú volt ez a viaszöntlátás: látni azt az egykor körülrajongott nagy művészt a tüzés torreador szerepével küszködni. (Lemez: „Votre toast pe vous le rendre”, „Carmen” Bizet.) Hiába énekelte szegény Baklanow híres dalát. „Köszönöm e szíves fogadtatást”, mert a püsszeget és a székesapokadást, mellyel Baklanow-t fogadták, legkevésé sem lehet szíves fogadtatásnak nevezni. A sors kegyetlen játéka, hogy Baklanow szomorú hattyudala ép az a szerep volt, mellyel legnagyobb diadalát aratta Budapestén. 1913-ban a Népeperában lépett fel először Escamillo szerepében és akik ott voltak ezen az estén, nem igen felejtik el. Mennyi vívőereje van ennek a művésznek s mily kevés eszközzel Torreador-dalát megisméltelte, elemi erővel zúgó tapsvihár követte ezt! Mennyire különbözik ez a kritika a tavalyitól, melyben az emlékalbum lapjait ajánlották a kritikusok Baklanownak színpad helyett. Igaz, hogy a két kritika megjelenése között több mint husz év telt el. Baklanow korának egyik legünnepeltebb énekesé volt, akinek karrierje a régi

cári operából indult el. Saljapin-nal, Smirnof-fal, Michailová-val énekelte együtt. Leghíresebb alakítása Faust Mephistója és Rigoletto címszerepe volt, rajongtak érte. Mindkét szerepben nemcsak gyönyörű orgánumát csodálhatta meg a közönség, hanem kiváló színjátszóképeséget is

Galli-Curci

balsikerének Budapest volt a kiindulópontja. A magyar közönség lemezeiről már régóta ismerte a híres énekesnőt és amikor 1930-ban a Városi Színház három estére leszerződtette, egy-kettőre elkapták a méregdrága jegyeket. Úgy volt, hogy Galli-Curci három leghíresebb szerepében: a Rigoletto Gildájában, a Traviata Valery-Violettájában és a Sevillai borbély Rosinájában lép a pestiek elé. A sors azonban másképpen határozott. Első fellépése oly kudarccal végződött, melyhez fogható nem találunk az egész magyar színháztörténelemben. Galli-Curci szánalmasan gyenge volt: a lemezekről jólismert ragyogó koloratúr helyett erőtlén, fakó és bizony sokszor hamisan intonáló hangot kapott a közönség. Galli-Curci meg sem várta a harmadik fellépését, hanem elutazott Budapestről: valószínűleg nem a legkedvesebb emlékekkel. Budapest — mint mindenből — Galli-Curci-ból is viccet csinált. A lapok komoly kritikák helyett élmés tréfákkal intézték el a szegény énekesnőt, aki aránylag korán fejezte be tüneményes pályafutását. Mindössze talán tíz-tizenöt évig szerepelt a nyilvánosság előtt. Eredetileg zongoratanárnőnek készült. Szülővárosában, Romában lépett először színpadra a Teatro Constanzi-ében Gilda szerepében. Sikere oly nagy volt, hogy csakhamar a Metropolitan szerződtette el. Itt aratta legnagyobb diadalait: amerikai közönségre valóságos bálványozta. Ha ő énekel, mindannyiszor megtelt a hatalmas színház. Ragyogó sikereit kizárólag hangjának köszönhette: nem volt szép nő, de előnytelen megjelenését teljesen feledtetni tudta csodálatos hangjával. Lemezei: ma is rengeteg hívet szereznek számára; ha meghallgatjuk tőle Valery Violetta híres áriáját, megérthetjük, hogy valamikor a legnagyobb-nak tartották. (Lemez: „Addio del pasato”, „Traviata” — Verdi.)

Érdekesebbek, szívesebbek a művészi sorsok a legizgalmasabb regénynél is. Mert hiszen egy-egy nagy művész élete nem más, mint egy regény, amelynek fonálát a legnagyobb fantáziájú író, az élet szötte mesteri kézzel. Sajnos, ez a nagy fantáziájú író igen kevés művét fejezi be happy-end-del.

L. E.

KERESZTREJTVÉNY

28. (319.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10						11		
12			13				14	
15			16			17		18
		19	20		21		22	
23								
		24						
25	26							27
28		29		30			31	
32			33			34		
35								

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 19., 23., 35. Függ.: 1., 5., 9.

Beküldési határidő: július 18.

Vízszintes sorok:

1 A gázok nyomását mérő készülék. 10 Férfinév. 11 A tengerbe nyuló kőgát. 12 „sellino” (olasz szobrász). 13 Filmgyár. 14 -aim, -oim franciául. 15 Két egymást követő mássalhangzó. 18 Híres magyar zeneszerző monogramja. 19 Kék festék neve. 23 Folyó Észak-Amerikában. 24 Beárult. 25 A török időben megválasztott nádor névbetűi. 27 Ekezet nélküli időhatározó. 28 Mondani, franciául, hibásan. 30 Országos Társadalombiztosító Intézet. 31 Régóta ismert kémiai elem. 32 Esztergomi éresek, nagy szerepet játszott az ellenreformációban. 34 Nem fiu. 35 Madonnáról híres olasz festő.

Függőleges sorok:

1 Magyar történetíró. 2 Állati lakás. 3 Biztató szócák. 4 Csont, latinul. 5 A tananyagot ilyen időre szabják ki. 6 Betű, ahogyan kimondjuk. 7

Vármaradvány. 8 Férfinév. 9 Nagynevű magyar lírikus. 16 Csavar. 17 K...kus energia. 19 Hűvelyes neve. 20 A-val helyhatározó. 21 Ult... (végső). 22 Integret. 26 Visszafelé olvasva erősít valamit (helyesírási hibával). 27 Megbecsüli ezt a lovasz. 29 Kocsikerék-alkatrész. 31 Mongol fejedelem. 33 Feltételes kötőszó. 34 Skála-hang.

26. számú keresztrejtvényünk megfejtése:

Vízsz. 1. Salamon, 20. Ókor, 22. Everest, 39. Arabia, 64. Lido. Függ. 1. Sirokkó, 3. Lord, 25. Tóváros, 44. Ahsolon, 57. Ala.

Helyesen megfejtették: Papp Mózes, Csibi Lenke, Kiss Lajos, H. Szeneke Olga, Jámbor Kálmán, Lukács Sándor, Derzsy Zoltán, P. Rethy Apollinár, Pribék Imréné, Zonda Magda, Szabó Józsefné, Lázár Béla, Ferencz Imre, Ferencz József, Labud István.

A jutalomkönyvet Lukács Sándor (Radna) nyerte, elküldöttük.

LEGUJABB

Felgyülekeztek egymással szemben a japán és francia hadihajók a Paracel-szigetek miatt

Tokióból jelentik: A Paracel-szigetek franciamegszállásával kapcsolatban a japánok Hainan előtt 18 hadihajót és tíz csapatszállító gőzöst vontak össze. Kínai hír szerint Franciaország is több hadihajót és 45 repülőgépet helyezett készenlétbe.

Uj köztársasági kormány alakult Barcelonában?

Prieto, volt hadügyminiszter az elnöke és a fegyverszüneti tárgyalásokat akarja megkezdeni. — A francia és angol szélső baloldaliak beavatkozást akarnak

Párizsból jelentik: Egy francia magán-hírszolgálati ügynökség barcelonai jelentése szerint szombaton hajnalban Katalonia fővárosában Pietro, volt hadügyminiszter vezetésével új kormány alakult, mely fegyverszüneti tárgyalások megindítását tűzte ki céljául. A hírt még nem erősítették meg.

Rómából jelentik: Lapjelentések szerint a francia és angol szélsőbaloldal a barcelonai

kormány megmentése érdekében együttes akciót indított. Ennek az akciónak várható eredménye az olasz sajtót az angol terv végrehajtása tekintetében bizonyos tartózkodásra készíti. A francia kommunisták küldöttsége Angliába utazott, hogy az angol munkáspártot Chamberlain becsületes békepolitikája ellen izgassa. Jouheaux, a francia szakszervezeti szövetség főtitkára a Francót támogató hatalmak áruinak bojkottját akarja javasolni.

Az arab asszonyok szövetsége megtorlást követel a haifai, telavivi és jeruzsálemi zsidó lakosság ellen

Jeruzsálemből jelentik: Az arab asszonyok szövetsége Palesztina főbiztosánál a zsidók ismétlődő véres merényletei folytán azt követelte, hogy kutassák át a zsidók telepeit és lakásait, vegyék el fegyvereiket és lőszerüket, alkalmazzanak szigorú megtorlást a haifai,

tel-avivi és jeruzsálemi zsidó lakossággal szemben és utasítsák ki Palesztina területéről a közismert lázítókat. Az arab asszonyok szövetségének szószólói kifejtették, hogy Palesztinában nem lehet béke addig, míg nem veszik figyelembe az arabok jogait.

A menekültügyi értekezlet megegyezést keres Németországgal

Évianból jelentik: A menekültügyi értekezlet két albizottsága pénteken egész nap tanácskozott. Az első albizottság, amelynek elnöke Hanson norvég megbízott, megvitatta a bevándorlás kérdését azoknak a jelentéseknek alapján, amelyeket a konferencián képviselt államok, Franciaország, Ausztrália, az Egyesült Államok, stb. delegátusai terjesztettek elő országaik bevándorlási törvényeiről. A második bizottság, melynek elnöke Weiss ausztráliai kiküldött, megállapította, hogy a megfigyelőként meghívott külföldi menekültügyi szervezetek közül melyeknek a delegátusait kívánja a bizottság meghallgatni.

Feltűnő, hogy az angol, amerikai és francia megbízottak minden kérdésben egységesen

foglalnak állást. A sajtó képviselőinek az amerikai küldöttség egyik tekintélyes tagja azt mondta, hogy megvan a remény a megegyezésre a német birodalommal. Lehetséges, hogy olyan megállapodás jön létre, amelynek értelmében meg fogják határozni, hogy évente hány kivándorló hagyhatja el a régi Ausztriát és a német birodalmat s ezeknek azután a német kormány megengedi, hogy vagyonuk 20 százalékát magukkal vigyék.

Baile Episcopostibe érvényes kedvezményes kád- és tükörfürdőjegyek kiadó-hivatalunkban kaphatók.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cím a kiadóban” további 10 lel. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Kiadó
két 1 szobás, előszobás lakás. Oradea, Str. Independentei 14. szám.

Egyszobás
konyhás lakás Ciorogariu vagy Vlahuta utca környékén kerestetik. Cím a kiadóban.

Kiadók
1-2-4 szobás uri lakások. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 35. szám.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Butorozott
szoba azonnal kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 22

Egyszobás
konyhás lakás július 15-re kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 13.

2 szobás
komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Párintele Daniela 7. szám.

Ét
utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Muresanu 14.

Központban
udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás, szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Értekezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Egyszoba,
konyha, előszoba kiadó július 1-re. Oradea Str. Oltenia 8. szám.

2 szobás
előszobás lakás azonnalra kiadó. Oradea, Str. Barier 5. szám. (Colonia Poșany.)

Különféle

Keresek
bérbe sürgősen komplett hálószoba butort, a nyári hónapokra. — Cím a kiadóban.

Nyaralók figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdőn, Erdész-lakban. — Érdeklődni: Paizs Józsefnél, Baile-Félix, Erdész-lak.

Német
születésű nő, gyermekek mellé ajánkozik. Cím: özv. Gyulainé, Oradea, Str. Take Jonescu 21. szám.

PUHA GIMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgóban Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5

Adás-vétel

Lóhere
és gyepszöna eladó. — Oradea, Calea Apusului 65. szám.

Herbst
óra-ékszerész áruház Oradea, Bd. Regele Ferdinand 3. Legelőcsőbb beszerzési forrás kar- és zsebórák 150-200-300, Doxa, Omega órák 700-900-1200, arany karikagyűrűk párja 600-800. Veszek ócska ékszereket, zsebórákat, briliántot, javítok olcsón órákat ékszereket.

Veszek
mindenféle újságpapírt, könyvet, üvegeket, ócska férfi ruhákat. Klein Dezső, Oradea, Str. Burdai Deleanu No. 2.

Eladó
írógépasztal, ingaóra, Meteor-kályha, ebédlőháló és konyhabutor, Oradea, Str. Regele Carol 31. szám.

Jó
állapotban lévő, használt pianót megvételre keresek. Salard, Római katolikus plébánia

Hangverseny zongora
eladó. Oradea, Str. Brațianu 27. szám.

Egy
jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 30.

Zongora,
rövid, kereszturos, bécsi gyártmányú, olcsó eladó. Cím: Oradea, Str. Petőfi 10.

Oktatás

Okleveles
óvónő korrepetálást vagy bármilyen tanítást vállal. Vidékre is elmenni. Cím: Tóth Magdolna okl. óvónő, Oradea, Str. Roșiorilor 7.

Alkalmazás

Egyedülálló
urileány idősebb urinó, vagy házaspár házvezetését és gondozását elvállalja. Cím a kiadóban.

Intelligens,
magános, 50 év körüli urinó elhelyezkedne esetleg csak nappalra, idősebb urinó mellé, vagy mint gondnoknő, vagy házvezetőnő, akár plébánián vagy idősebb uri házaspár vagy magános ur mellé. Megkereséseket Papp Ferenc továbbít, Oradea, Regele Carol 19.

Nevelőt
keresek, finom lelkű uriembert, fiam mellé, egész napi foglalatossággal. „Állandó állás és biztos megélhetés” jeligére a kiadóba.